

Številka: 0070-20/2017
Ljubljana, 23. 1. 2018
EVA 2017-2611-0059
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Popravek gradiva št. 1
1. Navedba gradiva, ki se popravlja:
Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o štipendiranju – predlog za obravnavo
2. Besedilo popravka:
<p>V Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o štipendiranju se pod točko 4. doda besedilo »Za izvajanje zakona ni treba zagotoviti dodatnih finančnih sredstev v sprejetem državnem proračunu.«.</p> <p>V Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o štipendiranju se pod točko 8. doda besedilo »Pri pripravi zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.«.</p> <p>V Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o štipendiranju se v poglavju IV. Besedilo členov, ki se spreminjajo, doda naslov 114. člena »X. JAVNI ŠTIPENDIJSKI, RAZVOJNI, INVALIDSKI IN PREŽIVNINSKI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE«.</p>
<p>Dr. Anja Kopač Mrak MINISTRICA</p>

Priloga:

- čistopis gradiva

**ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ŠTIPENDIRANJU**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o štipendiranju (Uradni list RS, št. 56/13, 99/13 – ZUPJS-C, 8/16 in 61/17; v nadaljnjem besedilu: ZŠtip-1) je bil sprejet leta 2013 in je na novo uredil sistem dodeljevanja štipendij v Republiki Sloveniji. Poleg državne in Zoisove štipendije je uvedel nove štipendije za deficitarne poklice, podrobneje uredil sofinanciranje kadrovskih štipendij in prinesel tudi pravno podlago za dodeljevanje štipendij Ad futura ter štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki jih je do uveljavitve ZŠtip-1 takratni Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije dodeljeval na podlagi splošnih pogojev poslovanja in javnih razpisov.

ZŠtip-1 ureja naslednje štipendije: državno, Zoisovo, štipendije za deficitarne poklice, štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter štipendije Ad futura, ki se lahko dodelijo za izobraževanje, za študijske obiske in za sodelovanje na tekmovanjih iz znanja ali raziskovanja. ZŠtip-1 ureja tudi sofinanciranje kadrovskih štipendij, za katere se zagotavljajo sredstva iz Evropskega socialnega sklada. Štipendisti lahko istočasno prejemajo več štipendij, in sicer lahko državno ali Zoisovo štipendijo prejemajo istočasno s štipendijo za deficitarne poklice ali kadrovsko štipendijo. Po številu so daleč najpogostejše državne štipendije, saj je bilo v letu 2016 44.562 prejemnikov državnih štipendij (28.739 dijakov in 15.823 študentov), 6.095 prejemnikov Zoisovih štipendij (3.807 dijakov in 2.288 študentov), 1.527 prejemnikov štipendij za deficitarne poklice (vsi dijaki) in 390 prejemnikov sofinanciranih kadrovskih štipendij.

Po triletnem izvajanju zakona se ocenjuje, da sistem štipendiranja v bistvenih zadevah ustrezno deluje in da je v primerjavi s prejšnjo ureditvijo (ZŠtip; Zakon o štipendiranju, Uradni list RS, št. 56/07 s spremembami) bolj dodelan in pravno določen. Predvsem pri Zoisovih štipendijah se je sistem izkazal za bolj učinkovitega v primerjavi s prejšnjo ureditvijo, saj je večji poudarek dan na doseganju izjemnih dosežkov kot na povprečni oceni in posledično štipendijo pridobijo tudi dijaki in študenti z malce nižjim povprečjem in več izjemnimi dosežki, vlagatelji pa so osvojili sistem izjemnih dosežkov in pogojev zanje. Na to kaže tudi drastično znižanje števila pritožb v zvezi s temi štipendijami na organ druge stopnje, ki se je v primerjavi s prejšnjimi leti skoraj prepolovilo.

Med štipendisti so dobro sprejete štipendije za deficitarne poklice, ki jih dodeljuje Javni štipendijski, razvojni, invalidski in prežिवninski sklad Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: javni sklad) za programe, ki so kot deficitarni opredeljeni v Politiki štipendiranja 2015-2019. Javni sklad vsako leto podeli do 1.000 novih štipendij na teh programih in ker je štipendija združljiva tako z državno kot s Zoisovo štipendijo in ne vpliva na višino dohodkov v družini, deluje pozitivno v smeri spodbude k vpisom na deficitarne programe.

Trenutno se vse štipendije dodelijo za posamezni izobraževalni program, kar pomeni, da štipendist pridobi štipendijo za izobraževanje na točno določenem izobraževalnem programu, v katerega je bil vpisan, ko je štipendijo pridobil. Takšna pravna ureditev se je izkazala za problematično predvsem v primerih, ko želijo štipendisti med izobraževanjem spremeniti izobraževalni program, saj zakon trenutno določa, da morajo predhodno (torej pred spremembo) pridobiti soglasje dodeljevalca štipendije in da jim štipendijsko razmerje preneha, če tega ne pridobijo. V praksi se je izkazalo, da štipendisti (predvsem pri državni štipendiji in štipendiji za deficitarne poklice) za soglasje zaprosijo

šele po izvedeni spremembi oziroma se dodeljevalec štipendije s spremembo seznanil še z novim šolskim ali študijskim letom, čemur je pogosto sledilo prenehanje štipendijskega razmerja in vračilo štipendije. Sedaj veljavni ZŠtip-1 v četrtem odstavku 9. člena določa, da se štipendije ne morejo dodeliti za izobraževalni program na ravni izobraževanja, ki je enaka ali nižja od ravni, ki jo je vlagatelj že dosegel, kar je bilo pravno izhodišče predloga nove ureditve.

Predlog spremembe zakona je bil pripravljen zaradi sprememb Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 75/17, v nadaljnjem besedilu: ZUPJS-G), ki se glede uvrstitve v dohodkovni razred in glede postopka dodelitve uporablja tudi za državne štipendije in ki je kot bistveno spremembo odpravil vsakoletno vlogo za letne pravice in uvedel avtomatizirani informativni izračun, ki bo vsako leto avtomatično podaljšal pravico do štipendije, če bo štipendist do nje upravičen. Zaradi uskladitve s temi spremembami in hkrati tudi zaradi poenostavitve postopkov pri drugih štipendijah, se predlaga sprememba ZŠtip-1, ki bo na eni strani odpravila administrativne ovire za štipendiste, na drugi strani pa razbremenila dodeljevalce štipendij (centre za socialno delo in javni sklad).

Z ZUPJS-G se predvideva, da bo vlagatelj vložil vlogo samo za prvo dodelitev državne štipendije, po preteku enoletnega obdobja pa štipendistu za nadaljnje prejetje štipendije ne bo treba vložiti vloge z dokazili, temveč bo o pravici odločeno z avtomatičnim informativnim izračunom. V mesecu septembru za dijake in oktobru za študente bo informacijski sistem avtomatično preveril vse državne štipendije in pridobil podatke za novo odločanje. Večina podatkov, ki jih dodeljevalec štipendije potrebuje za odločanje, je na razpolago v uradnih evidencah, s čimer dejansko odpade razlog za vsakoletno vlaganje vlog in dokazil o izpolnjevanju pogojev za nadaljnje prejetje štipendije. Ker takšna sprememba vpliva tudi na ZŠtip-1, predvsem v delu, da štipendistu za nadaljnje prejetje ni treba vložiti vloge in da se o nadaljnjem prejemanju štipendije (vključno z dodatki) odloča po uradni dolžnosti, je potrebno v tem delu spremeniti tudi ZŠtip-1, ki ureja pravne podlage za dodeljevanje in odločanje o vseh štipendijah. Zaradi navedene spremembe ZUPJS se s tem predlogom sprememb uvajajo pravne podlage in poenostavitve za odločanje, ki bodo ustrežnejše z vidika avtomatičnega informativnega izračuna, posledično pa o teh vlogah ne bo treba ročno odločati centrom za socialno delo. V tem delu predlog torej opredeljuje, da štipendistom ni treba vsako leto vložiti vloge, da se dodatki k štipendijam dodelijo po uradni dolžnosti, če štipendist izpolnjuje pogoje, poenostavljajo se nekateri pogoji za dodelitev dodatkov (npr. pogoji za dodelitev dodatka za bivanje se preveri samo prvič in ob spremembi začasnega prebivališča, dodatek za uspeh je odvisen samo od povprečne ocene), poenostavljajo se pogoji za mirovanje in prenehanje štipendije.

Druga vrsta sprememb, ki jih prinaša predlagana novela, so spremembe v korist štipendistov. V praksi se je pri izvajanju zakona izkazalo, da so nekatere določbe veljavnega ZŠtip-1 preveč rigorozne in z vidika posledic, ki nastanejo štipendistu, nesorazmerne glede na pogoje in obveznosti, ki bi jih moral štipendist izpolnjevati. Kot najbolj rigorozna se je tako izkazala določba, da se štipendije dodelijo za posamezen izobraževalni program in da mora posledično štipendist pred spremembo izobraževalnega programa vedno pridobiti predhodno soglasje dodeljevalca štipendije oziroma štipenditorja. Če takšnega soglasja štipendist ni pridobil, mu je štipendijsko razmerje prenehalo na podlagi četrte alineje 98. člena veljavnega ZŠtip-1. Po podatkih, ki izhajajo iz informacijskega sistema, vsako leto približno 1000 štipendistov spremeni izobraževalni program. Le majhen delež je takšno spremembo predhodno javilo štipenditorju, posledično jim je štipendijsko razmerje prenehalo, štipendisti pa so bili dolžni vrniti prejeto štipendijo, če letnika predhodnega izobraževalnega programa niso uspešno zaključili. Dodeljevalec štipendije nima diskrecijske pravice zavrniti izdaje soglasja, saj je pravica spremeniti izobraževalni program dijakom in študentom zagotovljena na podlagi zakonodaje s področja šolstva. Glede na to, da niti dodelitev Zoisove še manj pa državne štipendije ni odvisna od področja izobraževanja, na katerem se izobražuje štipendist, je bila takšna zahteva nerazumna, posledica, če štipendist te svoje obveznosti ni izpolnil pred prepisom, pa nesorazmerna. Takšna zahteva je lahko upravičena zgolj pri tistih štipendijah, pri katerih je za dodelitev štipendije pomembno področje oziroma smer izobraževanja, kot npr. pri štipendijah za deficitarne poklice, ki se lahko prejemajo samo za izobraževanje na deficitarnem

programu, ali štipendije Ad futura, pri katerih javni sklad vsakokrat z javnim razpisom predvidi izobraževalne programe, za katere je štipendijo sploh možno pridobiti. Kljub temu se tudi za te štipendije predvideva ukinitve obveznega predhodnega soglasja, bo pa pri teh dodeljevalce štipendije naknadno ugotavljal, ali je novi program ustrezen z vidika štipendijskega razmerja, štipendist pa se bo lahko predhodno o tem pozanimal na javnem skladu ali centru za socialno delo. Izhodišče je torej, da vlagatelj pridobi štipendijo za izobraževanje na ravni, s katero bo napredoval na višjo raven, pri tem pa niti za Zoisovo niti državno štipendijo ni pomembno, na kateri smeri oziroma področju se izobražuje štipendist, niti ni dodelitev štipendije kakorkoli pogojevana s področjem izobraževanja. Bo pa nova ureditev zelo pomembna tudi z vidika avtomatičnega informativnega izračuna in bo v praksi pomenila veliko poenostavitev postopka in razbremenitev tako strank kot organov, ki odločajo o štipendijah. Pri odločanju o nadaljnjem prejemanju državne štipendije bo bistveno zgolj dejstvo, v kateri letnik je vpisan štipendist, ne bo pa se preverjalo, ali na istem izobraževalnem programu oziroma isti izobraževalni ustanovi kot v predhodnem šolskem ali študijskem letu, zaradi česar bo do prenehanja štipendijskega razmerja prišlo v veliko manjšem številu primerov kot doslej. Navedeno pomeni, da bodo lahko vsi ti štipendisti zajeti v avtomatični informativni izračun, medtem ko bi po sedanji ureditvi o njih morali odločati centri za socialno delo ročno.

Naslednja nesorazmerna posledica, ki jo vsebuje veljavni zakon, je peti odstavek 99. člena ZŠtip-1, ki določa, da je štipendist, ki do konca enoletnega podaljšanja študentskega statusa po izteku trajanja izobraževalnega programa ne zaključi vseh obveznosti izobraževalnega programa, dolžan vrniti štipendije, prejete za zadnji letnik izobraževalnega programa in za podaljšan študentski status oz. absolventski status. To pomeni, da so morali študenti, ki do izteka absolventskega statusa niso diplomirali oziroma magistrirali, vračati štipendijo za dve leti, kar za študenta, ki je imel najvišjo državno štipendijo 190 eurov mesečno, pomeni 4.560 eurov dolga. Glede na to, da imajo najvišjo štipendijo ravno študenti iz socialno najšibkejših družin, so bili z dolgom pahnjeni v še večjo socialno stisko. Poleg tega z vidika zakonskih določb ni bilo razlik med študenti, ki so rok za zaključek zamudili dan ali dva (in so torej diplomirali v prvih dneh oktobra po poteku absolventskega statusa) in tistimi, ki so diplomirali veliko kasneje ali sploh nikoli – oboji so morali vračati enak znesek štipendije.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj predlagane novele ZŠtip-1 je, da postane odločanje o štipendijah bolj enostavno in učinkovito, s čimer se razbremeni tako dodeljevalce štipendij, kakor tudi vlagatelje. Cilj je tudi omilitev najbolj rigoroznih določb veljavnega zakona, ki ima za štipendiste nesorazmerne posledice glede prenehanja štipendijskega razmerja in obveznosti vračila štipendije za neuspešno zaključen letnik.

2.2 Načela

Pri pripravi zakona so bila upoštevana naslednja načela:

- načelo ekonomičnosti, kar pomeni, da bo postopek tako za stranke kot organ hitrejši in manj administrativno obremenjen – pri spremembi izobraževalnega programa ne bo več predhodnega soglasja, za nadaljnje prejemanje štipendije pri državni in štipendiji za deficitarne poklice ne bo več potrebna vloga in vlaganje dokazil, o dodatkih k štipendiji se bo odločalo po uradni dolžnosti, pri nadaljnjem prejemanju štipendije se bo preverilo samo, ali je štipendist napredoval v višji letnik;
- načelo pravičnosti, in sicer predvsem v delu, da se pri nepravočasnem zaključku izobraževalnega programa zahteva vračilo samo za zadnje leto prejemanja štipendije pri vseh štipendistih, da štipendisti, ki so prejeli štipendijo zaradi ponavljanja letnika iz opravičljivih razlogov, tega zneska niso dolžni vrniti, čeprav letnika niso uspešno zaključili.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlog v 4. členu na novo opredeljuje osnovne določbe glede dodeljevanja štipendije in loči med tistimi štipendijami, ki se ne dodelijo za izobraževalni program, ampak za raven izobraževanja (Zoisova, državna in štipendija za Slovence v zamejstvu in po svetu) ter štipendijami, ki se dodelijo za posamezen izobraževalni program (štipendije za deficitarne poklice, štipendije Ad futura in kadrovske štipendije). Pri prvih se bo v vsakem šolskem oziroma študijskem letu preverilo, ali je štipendist vpisan v višji letnik programa na ravni, ki je višja od njegove že pridobljene in če bo temu tako, se mu bo štipendija avtomatično dodelila, v nasprotnem primeru pa bo štipendijsko razmerje mirovalo v skladu s predlaganim 14. členom. Pri štipendijah, pri katerih je pomemben tudi izobraževalni program, se bo preverilo, ali je štipendist vpisan v višji letnik istega izobraževalnega programa kot v predhodnem šolskem ali študijskem letu. Če bo ugotovljeno, da je štipendist vpisan v višji letnik drugega programa, bo javni sklad (pri štipendijah Ad futura in štipendijah za deficitarne poklice) preveril, ali novi program izpolnjuje pogoje za nadaljnje prejemanje štipendije – ali je novi program javno veljaven, ali na podlagi javnega razpisa, na podlagi katerega je štipendist štipendijo pridobil, obstaja možnost štipendiranja ipd.

Pri dodatkih k štipendiji je predvidena poenostavitev glede preverjanja pogojev dodatka za bivanje, ki se bodo preverjali samo ob prvi vlogi in ob morebitni spremembi začasnega prebivališča. Če bo v naslednjem šolskem oziroma študijskem letu iz Centralnega registra prebivalstva razvidno, da je štipendist spremenil začasno prebivališče, bo moral javni sklad oziroma center za socialno delo ponovno preveriti, ali štipendist pogoje za dodelitev tega dodatka še vedno izpolnjuje (6. člen). Posledično bo torej pri državnih štipendijah to pomenilo, da bo o štipendiji štipendistov, ki bodo spremenili začasno prebivališče (predvsem se to pričakuje pri študentih, redkeje pri dijakih, ki večinoma bivajo v dijaških domovih), treba odločiti ročno. Dodatek za uspeh je po predlogu vezan samo na povprečno oceno in ne več na ECTS točke, kar bo poenostavilo postopek odločanja, s tem ga bodo lahko pridobili tudi študenti v absolventu, ki do njega sedaj pogosto niso bili upravičeni. Poleg tega se predlaga, da se dodatek dodeli tudi na prehodu iz študijskega programa prve na drugo bolonjsko stopnjo (7. člen), kar do sedaj ni bilo mogoče.

Pri kadrovskih štipendijah se predlaga daljši rok za zaposlitev štipendista po zaključku izobraževalnega programa, kakor tudi možnost nadaljevanja izobraževanja iz prve na drugo bolonjsko stopnjo ali iz srednje poklicne na srednje tehniško izobraževanje, če se s tem strinjata delodajalec in štipendist (8. člen predloga). Za spremembo izobraževalnega programa pri kadrovskih štipendijah štipendist potrebuje samo soglasje delodajalca, ne pa tudi nosilca regijske sheme kadrovskih štipendij.

13. člen bolj natančno opredeljuje pogoje za nadaljevanja štipendiranja ob spremembi izobraževalnega programa, in sicer mora dodeljevalec ugotoviti, ali novi izobraževalni program ustreza pogojem, ki jih zahteva ZŠtip-1 glede javne veljavnosti, ravni izobrazbe in nenazadnje tudi glede smeri oziroma področja izobraževanja, kadar je to pomembno.

Nadalje predlog predvideva bolj enostavno odločanje o mirovanju štipendijskega razmerja, do katerega pride v vsakem primeru, če iz uradne evidence izhaja, da se štipendist v naslednjem šolskem ali študijskem letu ni vpisal v višji letnik, ne glede na razloge. Takšno mirovanje lahko traja največ eno leto na posamezni ravni izobraževanja, potem pa mora štipendist redno napredovati, sicer sledi prenehanje, razen v posebej opredeljenih primerih. Tudi razlogi za prenehanje so zapisani bolj poenostavljeno.

Z vidika štipendistov je pomembna določba 17. člena, ki določa, v katerih primerih je štipendist dolžan vrniti štipendijo. Pri tem se odpravlja pomanjkljivost trenutno veljavnega zakona, ki določa, da je štipendist dolžan v primeru prenehanja vrniti štipendijo, manjkala pa je opredelitev, da je vračilo potrebno samo v primeru neuspešno zaključenega letnika. Poleg tega se predlaga, da štipendije niso dolžni vrniti štipendisti, ki letnika ne dokončajo iz opravičljivih razlogov. Po sedaj veljavnem zakonu je namreč vračilo potrebno v vsakem primeru, ko štipendist letnika ne zaključi, ne glede na razlog, zaradi katerega ga ni dokončal. Dolg se je v primeru zdravstvenih ali drugih

opravičljivih razlogov lahko zgolj odpisal, do česar je prišlo le v redkih primerih. Zato se predlaga, da v takšnih primerih do dolga sploh ne pride, saj je postopek odpis dolgotrajen in administrativno obremenjujoč tako za dolžnike kakor tudi za državne organe.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic na državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ni treba zagotoviti dodatnih finančnih sredstev v sprejetem državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

AVSTRIJA

Zakona, ki v Avstriji na zvezni ravni urejata spodbude za dijake in študente, sta Schülerbeihilfengesetz 1983) in Studienförderungsgesetz 1992 (v nadaljnjem besedilu: StudFG). Dijaki lahko od 10. razreda dalje prejemajo štipendijo, in sicer v obliki subvencije bivanja ali subvencija prevoza. Če dijak ne izpolnjuje vseh zakonsko določenih pogojev za dodelitev štipendije (npr. ustrezen šolski uspeh, prvi vpis v razred), potreba po pomoči za izobraževanje pa obstaja, se mu lahko dodeli tudi izredna pomoč. Dijak mora za pridobitev štipendije kumulativno izpolnjevati naslednje pogoje: socialne okoliščine, ustrezen šolski uspeh, ne sme biti ponovno vpisan v isti razred, v izobraževanje se je vpisal pred dopolnjenim 30. letom starosti.

Študenti so upravičeni do neposrednih in posrednih spodbud za izobraževanje. Posredne spodbude so neodvisne od socialnega položaja in vključujejo: družinski dodatek, možnost zdravstvenega zavarovanja po starših ali ugodnejše možnosti samostojnega zavarovanja, zakonito nezgodno zavarovanje in davčne olajšave. Neposredne spodbude se dodeljujejo na podlagi zakona StudFG in so odvisne do socialnega položaja in uspeha pri študiju. Za definiranje socialnega položaja je odločilna višina dohodkov študenta oziroma osebe, ki ga je dolžna preživljati. Med neposredne spodbude spadajo: štipendija za študij, dodatki za prevoz ali potovanje, če upravičenec študira v tujini ter dodatki za študij v tujini, štipendije za zaključek študija in dodatki za varstvo otrok štipendista.

Štipendija za študij je namenjena odpravi socialnih in drugih ovir za dostopnost študija. Tudi po avstrijski zakonodaji velja pravilo, da so starši dolžni preživljati otroka v času študija, dokler niso sposobni, da se preživljajo sami, kar pomeni tudi, dokler ne zaključijo študija. Če starši ali študent zaradi finančnega položaja niso sposobni nositi stroškov, se dodeli štipendija, za katero morata biti izpolnjena osnovna pogoja: socialni položaj in uspeh pri študiju. Posebna oblika štipendije obstaja za študenta, ki se sam preživlja, saj se v teh primerih ne upošteva dohodka staršev. Šteje se, da se štipendist sam preživlja, če izkazuje dohodek vsaj v znesku 7.272 EUR letno za vsaj štiri leta.

Do štipendije so upravičeni: državljani Avstrije, državljani države članice EU ali EGP, državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, ki so v zvezi z dostopom do poklica pridobile enake pravice kot avstrijski rezidenti in begunci. Študent se mora na študijski program praviloma vpisati pred dopolnjenim 30. letom starosti, izjema velja za študenta, ki se sam preživlja, ki skrbi za otroke, študenta – invalida in študenta, ki se vpisuje na magisterij – za te velja starostna omejitev 35 let.

Dodaten pogoj je, da ni zaključil enakovrednega izobraževanja v Avstriji ali tujini. Študent ne sme spremeniti študijskega programa več kot dvakrat. Štipendija se lahko pridobi tudi za študij v tujini.

Višina štipendije je odvisna od dohodkov, zakonskega stanu in velikosti družine. Najvišji mesečni znesek je 475 EUR oziroma 679 EUR za študente, ki nimajo staršev ali se preživljajo sami, so poročeni, so dolžni preživljati otroke, ali morajo v času študija bivati v drugem kraju, ker je bivališče staršev preveč oddaljeno. Do posebnega dodatka so upravičeni študentje s posebnimi potrebami, višina je odvisna od stopnje in vrste invalidnosti. Študentje, ki preživljajo otroke, so upravičeni do dodatka v višini 112 EUR. Najvišji znesek štipendije se zniža za znesek, ki presega 10.000 EUR letnih prihodkov študenta, primeren znesek preživnine s strani staršev, zakonca ali zunajzakonskega partnerja in letni znesek družinskega dodatka. Štipendija se izplača dvakrat letno. Študent mora za upravičenost do štipendije izkazati, da je sprejet na študij, da je uspešno zaključil posamezne semestre oziroma letnike in tudi diplomiral/magistriral v enem semestru po zaključku študijskega programa. Zaradi pomembnih razlogov se obdobje za zaključek lahko podaljša. Če ne zaključi, mora prejeta štipendijo vrniti.

Dodatni podporni ukrepi:

- dodatek za prevoz, ki ga prejme štipendist za kritje stroškov prevoza, nujnih za uspešno dokončanje študija,
- prispevek k stroškom zavarovanja – štipendist je upravičen do nižjih stroškov zavarovanja,
- štipendije za dokončanje študija – za podporo zaključka študija do diplome na visokošolski ravni, in sicer do 41. leta,
- sredstva za plačilo šolnine.

NEMČIJA

Na zvezi ravni pravico do štipendije ureja Bundesausbildungsförderungsgesetz (Bafög). Dijaki prejemajo spodbudo v obliki štipendije, ki je ni potrebno vračati. Študentje (vključno s tistimi, ki študirajo na višjih strokovnih šolah) pa so upravičeni do spodbude, katere polovica predstavlja štipendija, ki je ni treba vračati, druga polovica pa je brezobrestno posojilo države, ki ga je potrebno vrniti do skupne vrednosti 10.000 EUR. Obveznost vračila nastane 5 let po preteku trajanja štipendije. Izjemoma predstavljajo spodbudo bančni krediti, za katere štipendist plača tudi obresti.

Dijaki in študentje lahko postanejo upravičenci do štipendije, če se izobražujejo na eni od naslednjih institucij: splošna šola ali poklicna šola od 10. razreda naprej, strokovna šola, višja strokovna šola ali akademija ter visoka šola. Vlagatelj se šteje za primerne, če je glede na njegove študijske uspehe možno pričakovati, da bo dosegel cilj izobraževanja. To se praviloma domneva, dokler kandidat obiskuje izobraževalno institucijo oziroma opravlja prakso, študentje pa izkazujejo svojo primernost s tem, da opravljajo obveznosti študijskega programa. Štipendija se lahko pridobi zgolj za pridobitev prve izobrazbe, za drugo smer pa samo v posebnih primerih, kar pomeni, da je v primeru menjave študijskega programa ali prekinitve študija študent samo pod določenimi pogoji upravičen do štipendije.

Mesečna višina štipendije je odvisna od vrste izobraževanja, osebnih okoliščin ter finančnih zmožnosti vlagatelja in njegove družine. Najvišja višina štipendija za študente, ki ne živijo več pri starših, znaša trenutno 735 EUR mesečno (do jeseni 2016 je znašala 670 EUR). Praviloma je višina štipendije odvisna od dohodka družine, izjema velja za vlagatelje, za katere velja zakonska domneva, da jih starši več ne preživljajo (glede na njihovo starost, raven izobraževanja in predhodno zaposlitev). Štipendisti, ki imajo otroke v starosti do 10 let, so upravičeni do dodatka, ki znaša 130 EUR mesečno za vsakega otroka.

Upravičenci do štipendije:

- državljani Zvezne republike Nemčije,
- državljani držav članic EU in državljani drugih držav, ki imajo pravico do bivanja v EU,

- zakonci in otroci državljanov držav članic EU,
- državljani ene izmed držav pogodbenic Sporazuma o evropskem gospodarskem prostoru,
- tujci, ki imajo status begunca,
- tujci brez državljanstva v smislu Zakona o statusu tujcev brez prebivališča,
- tujci, ki imajo stalno prebivališče v Zvezni republiki Nemčiji.

ŠVEDSKA

Na Švedskem obstajata dve vrsti finančne podpore: pomoč za izobraževanje in pomoč za študij. Do pomoči za izobraževanje so upravičene osebe med 16. in 20. letom starosti, ki so redno vpisane v programe (višjega) sekundarnega izobraževanja (strokovno in poklicno izobraževanje). Za pomoč za študij lahko zaprosijo osebe, ki so vključene v študijske programe na fakultetah in osebe, ki so po 20. letu starosti vključeni v različne oblike izobraževanja za odrasle (slednji do 56. leta starosti). Finančna podpora je zasnovana kot kombiniran sistem, sestavljen iz štipendije in posojila. Poleg osnovnega posojila je možno dobiti tudi dopolnilno posojilo in dodatno posojilo. Posebna finančna podpora pa je namenjena invalidnim osebam. Osnovna štipendija znaša mesečno 2.848 SEK oziroma 290 EUR, posojilo znaša 7.168 SEK oziroma 730 EUR mesečno. Višjo štipendijo (6.628 SEK oz. 675 EUR mesečno) lahko pridobijo vlagatelji, ki so dopolnili 25 let in niso zaključili srednješolskega izobraževanja ali osebe med 20 in 24 letom, ki so prijavljene kot brezposelne osebe in v zadnjih šestih mesecih pred začetkom izobraževanja niso prejele finančne pomoči za drugo izobraževanje. Izpolnjevanje pogojev za povišano štipendijo se preveri po uradni dolžnosti. Od 25. leta dalje lahko vlagatelji zaprosijo za dodatno posojilo, ki znaša 3.548 SEK ali 361 EUR mesečno in ga lahko prejemajo največ 120 tednov. Študentje, ki imajo otroke, so upravičeni tudi do otroškega dodatka. Posojilo se začne odplačevati naslednje leto po zadnjem prejetem obroku študijske pomoči, plačuje se v letnem znesku, najdaljša doba odplačevanja pa je 25 let.

5.2 PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Na podlagi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravicah državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL L št. 158 z dne 30. 4. 2004, str. 77) je državljanom EU, ki prebivajo na ozemlju države članice gostiteljice zagotovljena enaka obravnava kot državljanom te države, uživanje te pravice pa se razširi tudi na družinske člane, ki niso državljani države članice in ki imajo pravico do prebivanja ali stalnega prebivanja (24. člen). Direktiva dopušča izjemo za dodelitev pomoči za vzdrževanje v času študija, in sicer ni dolžna te pomoči zagotoviti pred pridobitvijo pravice do stalnega prebivališča.

ZŠtip-1 predvideva v 12. členu, da so do štipendije upravičeni državljani držav članic EU in njihovi vzdrževani družinski člani s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji kot zahteva zgoraj navedena določba direktive. Ker v sedaj veljavnem ZŠtip-1 direktiva v 1. členu ni navedena, jo je treba dodati, saj se v zvezi z upravičenci do štipendije v pravni red Republike Slovenije prenaša tudi določba 24. člena zgoraj navedene direktive.

Zaradi spremembe se v pravilni naziv popravlja tudi Direktiva Sveta 2003/109/ES o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas (UL L št. 16 z dne 23. 1. 2004, str. 44), zadnjič spremenjene z Direktivo 2011/51/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2011 o spremembah Direktive Sveta 2003/109/ES, da se razširi njeno področje uporabe na upravičence do mednarodne zaščite (UL L št. 132 z dne 19. 5. 2011, str. 1).

Izjava o skladnosti (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS

Korelacijska tabela (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona odpravlja administrativna bremena, s tem ko za državne štipendije ukinja vlogo za nadaljnje prejemanje štipendije in dopušča tako možnost tudi za druge štipendije (npr. deficitarne). Prav tako je z odpravo administrativnih bremen povezano dejstvo, da ob spremembi izobraževalnega programa štipendist ne bo več potreboval predhodnega pisnega soglasja dodeljevalca štipendija, kar bo razbremenilo tako štipendiste kot dodeljevalce štipendij (javni sklad in centri za socialno delo).

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

S predlaganimi spremembami se poenostavlja postopek dodeljevanja in nadaljnjega prejemanja štipendije, saj osnovni štipendiji nista več vezani na izobraževalni program, temveč na raven izobraževanja, kar poenostavlja postopek tako pri prvi dodelitvi kakor tudi pri nadaljnjem prejemanju štipendije. Poenostavlja se tudi postopek v primeru spremembe izobraževalnega programa. Hkrati se razbremenjuje stranke, ki jim ni več treba vlagati ponovnih vlog za letno podaljšanje štipendijskega razmerja.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona nima učinkov za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

S predlaganimi spremembami se zasleduje cilj hitrejšega in bolj ekonomičnega odločanja o štipendijah, kar bo vplivalo predvsem na dodeljevanje državnih štipendij, o katerih centri za socialno delo letno izdajo kar 80.000 odločb.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima učinkov na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti zakon bo predstavljen ciljnim skupinam ter širši javnosti preko medijev in spleta. Izvajanje sprejetega zakona bo spremljalo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil objavljen na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in na portalu E-demokracija dne 22. 12. 2017. Pripombe, predloge in mnenja je bilo mogoče posredovati do 5. 1. 2018.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- občine in združenja občin.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

- Študentska organizacija Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ŠOS) predlaga spremembo oziroma dopolnitev več členov (4. člen, 5. člen, dodelitev dodatka za uspeh tudi v 1. letniku, možnost nadaljevanja izobraževanja na vseh ravneh pri sofinanciranju kadrovskih štipendij, izplačilo štipendij v poletnih mesecih),
- Skupnost centrov za socialno delo Slovenije predlaga, da se v zakonu določi način upoštevanja ocen iz tujine, da se določi rok za prijavo začasnega prebivališča, da se ohrani besedilo veljavne 8. alineje 97. člena in podaja redakcijske pripombe.

Upoštevani so bili

- delno.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

- upoštevani niso bili predlogi, ki se nanašajo na člene, ki se s tem predlogom zakona ne spreminjajo in predlogi, ki jih ni bilo mogoče upoštevati zaradi skladnosti zakona,
- upoštevana nista bila predloga ŠOS, da se dodatek za uspeh vedno dodeli tudi v 1. letniku ter da bi se štipendije izplačevale tudi za julij in avgust za zaključni letnik srednje šole, ker to ne bi bilo v skladu z namenom dodatka oz. štipendiranja,
- prav tako ni bil upoštevan predlog ŠOS, da je pri kadrovskih štipendijah možno nadaljevanje štipendiranja na vseh ravneh izobraževanja, saj je namen teh štipendij zagotavljanje zaposlitve na delovno mesto z vnaprej določeno ravnjo izobrazbe.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- dr. Anja KOPAČ MRAK, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Martina VUK, državna sekretarka,
- Peter Pogačar, državni sekretar,
- mag. Jurij Snoj, generalni direktor,
- Darja Čot, vodja sektorja,
- mag. Tatjana Strojjan, sekretarka.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o štipendiranju (Uradni list RS, št. 56/13, 99/13 – ZUPJS-C, 8/16 in 61/17 – ZUPŠ) se drugi odstavek 1. člena spremeni tako, da se glasi:

»(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije v zvezi z upravičenci do štipendije po tem zakonu prenašajo:

– točka (b) prvega odstavka in drugi odstavek 11. člena ter prvi odstavek 21. člena Direktive Sveta 2003/109/ES o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas (UL L št. 16 z dne 23. 1. 2004, str. 44), zadnjič spremenjene z Direktivo 2011/51/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2011 o spremembah Direktive Sveta 2003/109/ES, da se razširi njeno področje uporabe na upravičence do mednarodne zaščite (UL L št. 132 z dne 19. 5. 2011, str. 1);

– 24. člen Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL L št. 158 z dne 30. 4. 2004, str. 77).«.

2. člen

V 3. členu se prva alineja spremeni tako, da se glasi:

»– štipendija je pravica do denarnega prejema, ki vključuje osnovno štipendijo in morebitne dodatke,«.

Enaindvajseta alineja se spremeni tako, da se glasi:

»– sklad je Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživitinski sklad Republike Slovenije,«.

3. člen

V šestem odstavku 5. člena se črtata vejica in besedilo »povzetek in povezavo na objavo tudi na portalu e-uprava«.

4. člen

Besedilo 9. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Štipendije po tem zakonu se dodeljujejo v vsakem šolskem ali študijskem letu.

(2) Štipendije se dodelijo za obdobje od dodelitve do izteka izobraževalnega programa. Državna štipendija, Zoisova štipendija in štipendija za Slovence v zamejstvu in po svetu se dodelijo za raven izobraževanja, ki je višja od že dosežene ravni. Štipendije za deficitarne poklice, štipendije Ad futura in sofinancirane kadrovske štipendije se dodelijo za posamezen izobraževalni program.

(3) Štipendija se ne more prvič dodeliti za letnik, v katerega je vlagatelj ponovno vpisan, ali v času dodatnega študijskega leta po izteku izobraževalnega programa ali v času podaljšanega študentskega statusa. Štipendija se ne more dodeliti za izobraževalni program na ravni izobraževanja, ki je enaka ali nižja od ravni, ki jo je vlagatelj že dosegel. Štipendist ne more pridobiti štipendije za izobraževanje na višji ravni, dokler ne zaključi izobraževanja na ravni, za katero je prejemal štipendijo.

(4) Vlagatelj vloži vlogo za dodelitev posamezne štipendije pri dodeljevalcu štipendije. Vlogo oziroma dokazila za izpolnjevanje pogojev za nadaljnje prejemanje mora štipendist vložiti, če tako določa zakon ali javni razpis, na podlagi katerega mu je bila štipendija dodeljena. Dodeljevalec štipendije vsako šolsko ali študijsko leto preveri izpolnjevanje pogojev za nadaljnje prejemanje štipendije, vključno z dodatki.

(5) Štipendist lahko prejema štipendijo eno leto za posamezen letnik na ravni izobraževanja, ki je višja od že pridobljene, razen če ta zakon ne določa drugače.

(6) Določbe tega člena se uporabljajo tudi za sofinancirane kadrovske štipendije.

(7) Ne glede na drugi odstavek tega člena se določbe od drugega do petega odstavka tega člena ne uporabljajo za štipendije Ad futura za študijske obiske in za sodelovanje na tekmovanjih iz znanja ali raziskovanja, ki se dodeljujejo le za posamezni študijski obisk ali sodelovanje na tekmovanju.«.

5. člen

V 12. členu prva alineja spremeni tako, da se glasi:

»– državljanom Republike Slovenije in njihovim vzdrževanim družinskim članom s prebivališčem v Republiki Sloveniji,«.

Za besedilom člena, ki se označi kot prvi odstavek, se doda novi drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Ne glede na tretjo alinejo prejšnjega odstavka se štipendije Ad futura za izobraževanje lahko dodelijo državljanom držav članic EU, ki izkažejo vsaj petletno neprekinjeno prebivanje v Republiki Sloveniji neposredno pred rokom za prijavo na javni razpis, po katerem uveljavljajo štipendijo.«.

6. člen

V prvem odstavku 18. člena se besedilo »in štipendist ni lastnik ali solastnik nepremičnine« spremeni tako, da se glasi: »in štipendist oziroma njegovi starši niso lastniki ali solastniki nepremičnine, v kateri ima štipendist prijavljeno začasno prebivališče.«.

Za prvim odstavkom se doda novi drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Izpolnjevanje pogojev iz prejšnjega odstavka se preveri ob prvi dodelitvi dodatka za bivanje in ob spremembi začasnega prebivališča štipendista.«.

Dosedanji drugi do sedmi odstavek postanejo tretji do osmi odstavek.

7. člen

Drugi odstavek 19. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Do dodatka za uspeh je upravičen študent, ki je v preteklem študijskem letu dosegel povprečno oceno:

Razred	Povprečna ocena študenta	Višina dodatka za uspeh v eurih
1	od vključno 8,00 do vključno 8,25	17
2	nad 8,25 do vključno 8,50	22
3	nad 8,50 do vključno 9,00	30
4	nad 9,00	40

. «.

V četrtem odstavku se na koncu besedila dodata vejica in besedilo »razen na prehodu iz srednje poklicne na poklicno tehniško izobraževanje in na prehodu iz prve na drugo stopnjo visokošolskega izobraževanja.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Ne glede na drugi odstavek tega člena štipendistu dodatek za uspeh ne pripada, če je v predhodnem študijskem letu prejel manj kot tri številčno izražene ocene.«.

8. člen

V prvem odstavku 77. člena se besedilo »v enem mesecu« spremeni tako, da se glasi: »v dveh mesecih«.

Za šestim odstavkom se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko, ob predhodnem soglasju delodajalca, štipendist, ki je zaključil srednje poklicno izobraževanje, nadaljuje z izobraževanjem na poklicnem tehniškem izobraževanju oziroma štipendist, ki je zaključil visokošolski študijski program prve stopnje, nadaljuje z izobraževanjem na študijskem programu druge stopnje. Po zaključku izobraževanja je delodajalec dolžan s štipendistom skleniti pogodbo o zaposlitvi v skladu s tem členom.«.

9. člen

V prvem odstavku 84. člena se v drugi alineji črta besedilo »in sklada ali RRA«.

10. člen

Besedilo 87. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Štipendijsko razmerje in prejemanje štipendije se podaljša za dodatno eno šolsko ali študijsko leto, če štipendist ponavlja letnik zaradi:

- starševstva,
- opravičljivih zdravstvenih razlogov,
- izjemnih družinskih in socialnih okoliščin,
- neizpoljenih šolskih ali študijskih obveznosti zaradi višje sile.

(2) Podaljšanje štipendijskega razmerja za dodatno šolsko ali študijsko leto v primerih iz prejšnjega odstavka je možno le enkrat na posamezni ravni izobraževanja iz razlogov, ki so bili podani v predhodnem šolskem ali študijskem letu.

(3) Starševstvo iz prve alineje prvega odstavka tega člena lahko uveljavlja tisti od staršev, ki prejema starševski dodatek po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke.

(4) Za opravičljive zdravstvene razloge iz druge alineje prvega odstavka tega člena šteje bolezen ali poškodba, v trajanju skupaj najmanj štiri mesece v šolskem ali študijskem letu, v katerem je štipendist prejemal štipendijo, ki je vplivala na zmanjšanje učnih ali študijskih sposobnosti štipendista v tolikšni meri, da zaradi tega ni mogel izpolniti šolskih ali študijskih obveznosti, kar se dokazuje z mnenjem lečečega zdravnika specialista.

(5) Za izjemne družinske ali socialne okoliščine iz tretje alineje prvega odstavka tega člena, ki so podane v tolikšni meri, da so vplivale na zmanjšanje učnih ali študijskih sposobnosti štipendista tako, da zaradi tega ni mogel izpolniti šolskih ali študijskih obveznosti, štejejo:

- smrt starša ali osebe, pri kateri je štipendist v varstvu in vzgoji, ali brata oziroma sestre štipendista,
- nastanek najmanj 80 % invalidnosti ali težko ozdravljive bolezni starša ali osebe, pri kateri je štipendist v varstvu in vzgoji, brata oziroma sestre štipendista, brezposelnost ali izguba zaposlitve obeh staršev ali osebe, pri kateri je štipendist v varstvu in vzgoji,
- začasna nezmožnost starša ali osebe, pri kateri je štipendist v varstvu in vzgoji, za delo zaradi bolezni ali poškodbe, ki je trajala neprekinjeno najmanj štiri mesece
- smrt ali bolezen oziroma poškodba otroka štipendista v skupnem trajanju najmanj 4 mesece.

(6) Štipendijsko razmerje se po izteku izobraževalnega programa podaljša do zaključka izobraževalnega programa, vendar največ za dodatnih 60 dni po izteku višješolskega programa oziroma največ eno študijsko leto po izteku študijskega programa prve oziroma druge stopnje.

(7) Določbe tega člena ne veljajo za štipendije Ad futura.

11. člen

Prvi odstavek 88. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Štipendija pripada študentu od začetka šolskega ali študijskega leta oziroma od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge, če tako določa zakon ali javni razpis.«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) V primeru iz šestega odstavka prejšnjega člena se štipendija izplačuje do zaključka izobraževalnega programa, vendar na višješolskih programih največ 60 dni, na študijskih programih prve in druge stopnje pa skupno največ eno študijsko leto. Če je študent na študijskem programu prve stopnje prejemal štipendijo za dodatno študijsko leto ali podaljšan študentski status manj kot eno leto, je na študijskem programu druge stopnje upravičen do štipendije za dodatno študijsko leto ali podaljšan študentski status za preostale mesece do celotne dobe 12 mesecev.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Štipendija se izplačuje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec na transakcijski račun študenta, odprt v Republiki Sloveniji, razen v zaključnem letniku srednješolskega izobraževanja, ko se za meseca julij in avgust štipendija ne izplačuje.«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Ne glede na tretji odstavek tega člena se v primeru sofinancirane kadrovske štipendije rok za izplačilo štipendije določi v pogodbi o študentiranju, sklenjeni med delodajalcem in študentom.«.

12. člen

V 92. členu se druga in tretja alineja spremenita tako, da se glasita:

»– uspešno zaključiti izobraževalni program oziroma pridobiti višjo raven izobrazbe do 30. septembra naslednjega koledarskega leta po zaključnem letniku,
– predložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev za ponovno odmero oziroma nadaljnje prejemanje štipendije, če tako določa zakon ali javni razpis.«.

13. člen

V prvem odstavku 93. člena se besedilo »v osmih dneh« spremeni tako, da se glasi: »v 30 dneh«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Ob spremembi izobraževalnega programa je študent upravičen do nadaljnjega prejemanja štipendije, če je novi izobraževalni program ustrezen z vidika določb tega zakona glede javne veljavnosti, ravni izobraževanja, področja ali smeri izobraževalnega programa oziroma drugih okoliščin, določenih z zakonom ali javnim razpisom. V tem primeru dodeljevalec štipendije odloči o nadaljnjem prejemanju ali mirovanju študentijskega razmerja. Študent, ki namerava spremeniti izobraževalni program, lahko pred dejansko spremembo izobraževalnega programa pri dodeljevalcu štipendije preveri, ali je novi program ustrezen.«

V šestem odstavku se črta drugi stavek.

14. člen

Prvi odstavek 95. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Študentijsko razmerje miruje, študentija pa se študentu ne izplačuje, če:
– po zaključku šolskega ali študijskega leta, v katerem je prejemal študentijo, ne napreduje v višji letnik, razen v primerih iz prvega odstavka 87. člena tega zakona,

- študent ne vloži vloge za nadaljnje prejemanje Zoisove štipendije, štipendije za deficitarne poklice ali štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu najkasneje zadnji mesec tekočega šolskega ali študijskega leta za naslednje šolsko ali študijsko leto,
- študent ne vloži vloge za nadaljnje prejemanje drugih, v tem zakonu urejenih štipendij, v roku, kot ga določa javni razpis ali pogodba o štipendiranju,
- dohodek na družinskega člana študenta, ki prejema državno štipendijo, presega cenzus za dodelitev štipendije,
- študent, ki prejema Zoisovo štipendijo, ni izpolnil pogojev iz 23. člena tega zakona, razen če pogojev ni izpolnil zaradi opravičljivih razlogov iz prvega odstavka 87. člena tega zakona,
- študent, ki prejema štipendijo Ad futura, iz razlogov na strani izobraževalne ustanove ni mogel nadaljevati ali dokončati izobraževanja.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Ne glede na prejšnji odstavek lahko mirovanje:

- iz prve in pete alineje prvega odstavka tega člena traja največ eno šolsko ali študijsko leto na posamezni ravni izobraževanja,
- iz druge in tretje alineje prvega odstavka tega člena traja do prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge, če študent izpolnjuje pogoje za nadaljnje prejemanje štipendije,
- iz četrte alineje prvega odstavka tega člena traja toliko časa, kolikor trajajo razlogi,
- če študent ne izpolni pogojev za nadaljnje prejemanje ali zaključek izobraževanja v roku iz 92. člena tega zakona zaradi razlogov iz prvega odstavka 87. člena tega zakona traja nepretrgoma toliko časa, kolikor trajajo razlogi, vendar ne več kot tri šolska ali študijska leta na posamezni ravni izobraževanja.«.

V četrtem odstavku se beseda »pete« nadomesti z besedo »četrte«.

Peti odstavek se črta.

V dosedanem šestem odstavku, ki postane peti odstavek, se črta besedilo »,razen v primerih iz prejšnjega odstavka,«.

15. člen

Besedilo 97. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Štipendijsko razmerje preneha, če študent:

- ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev štipendije po tem zakonu,
- pridobi drugo štipendijo v nasprotju s tretjim odstavkom 8. člena tega zakona,
- prekine izobraževanje, se izpiše ali ne zaključi izobraževanja, za katerega je prejemal štipendijo,
- spremeni izobraževalni program in na novem izobraževalnem programu ni upravičen do nadaljnega prejemanja štipendije v skladu s tretjim odstavkom 93. člena tega zakona,
- štipendijo pridobi na podlagi posredovanih neresničnih podatkov,
- po mirovanju študentijskega razmerja ne izpolnjuje pogojev za nadaljnje prejemanje štipendije,
- ne dokonča izobraževalnega programa v roku iz druge alineje 92. člena tega zakona,
- odpove študentijsko razmerje,
- po zaključku obveznosti izobraževalnega programa prejemnik štipendije Ad futura ne začne izpolnjevati obveznosti v zvezi z zaposlitvijo iz 58. člena tega zakona ali jih preneha izpolnjevati pred izpolnitvijo celotne obveznosti, če so te obveznosti določene z javnim razpisom oziroma s pogodbo o štipendiranju,
- v drugih primerih, določenih s tem zakonom.«.

16. člen

Drugi odstavek 98. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) V primeru odpovedi štipendiji, vključno z državno štipendijo, vlagatelj ne more več uveljavljati iste štipendije v tistem šolskem ali študijskem letu, v katerem se je štipendiji odpovedal.«.

17. člen

Prvi odstavek 99. člena se spremeni tako, da se glasi:

«(1) V primeru prenehanja štipendijskega razmerja je štipendist dolžan vrniti štipendijo za letnik, ki ga ni uspešno zaključil, razen če ga ni zaključil iz opravičljivih razlogov iz prvega odstavka 87. člena tega zakona. Znesek za vračilo se preračuna skladno z gibanjem indeksa cen življenjskih potrebščin, razen v primeru iz pete alineje 97. člena tega zakona, ko je štipendist dolžan vrniti štipendijo skupaj s pogodbenimi obrestmi, pri čemer je obrestna mera za izračun pogodbenih obresti enaka zamudnim obrestim.»

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Če štipendist ne zaključi obveznosti izobraževalnega programa v roku iz druge alineje 92. člena tega zakona, mora vrniti štipendije, prejete za zaključni letnik izobraževalnega programa ali za dodatno študijsko leto po izteku izobraževalnega programa, če je bil v dodatnem letu upravičen do štipendije. Štipendist ni dolžan vrniti prejetih zneskov štipendije, ki so mu bili izplačani za ponavljanje letnika iz opravičljivih razlogov iz prvega odstavka 87. člena tega zakona, ne glede na to, ali je letnik uspešno zaključil.»

V šestem odstavku se beseda »pete« nadomesti z besedo »četrte«.

18. člen

Besedilo 100. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če med šolskim ali študijskim letom nastopijo okoliščine, zaradi katerih pride do prenehanja štipendijskega razmerja, štipendist od prvega dne naslednjega meseca po spremembi ni več upravičen do štipendije.

(2) O nastanku okoliščin iz prejšnjega odstavka je štipendist dolžan v 30 dneh obvestiti dodeljevalca štipendije, ki izda odločbo o prenehanju štipendijskega razmerja, v kateri navede, da štipendist ni dolžan vrniti prejetih zneskov štipendije, če uspešno zaključi letnik, za katerega je prejemal štipendijo, do zaključka istega šolskega ali študijskega leta oziroma uspešno zaključi izobraževalni program v roku iz 92. člena tega zakona.

(3) Določbe tega člena se ne uporabljajo za štipendije Ad futura.»

19. člen

V drugem odstavku 107. člena se prva alineja spremeni tako, da se glasi:

»– ministrstva, pristojnega za notranje zadeve – podatke o osebi iz centralnega registra prebivalstva (osebno ime, EMŠO, državljanstvo, stalno ali začasno prebivališče (od-do) za celoten čas trajanja štipendijskega razmerja, naslov za vročanje, zakonski stan, sprememba osebnega imena, datum smrti, podatke o izdanem dovoljenju za prebivanje tujca, serijska številka dovoljenja, vrsta dovoljenja, razlog in namen izdaje, datum izdaje in rok veljavnosti, podatek o tem, ali je dovoljenje za prebivanje veljavno ali je prenehalo veljati);«.

V drugem odstavku se v drugi alineji za besedilom "področje izobraževanja po KLASIUS, letnik" dodata vejica in besedilo "povprečna ocena), podatke o vključenosti študentov v študentske domove (osebno ime in EMŠO študenta, podatek o subvencioniranem bivanju".

V drugem odstavku se v osmi alineji pred zaklepajem doda besedilo »za celoten čas trajanja štipendijskega razmerja in izpolnjevanja obveznosti iz štipendijskega razmerja«.

20. člen

Naslov X. poglavja se spremeni tako, da se glasi: »X. JAVNI ŠTIPENDIJSKI, RAZVOJNI, INVALIDSKI IN PREŽIVNINSKI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE«.

21. člen

V prvem odstavku 114. člena se besedilo »Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije« spremeni tako, da se glasi: »Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

22. člen

(uskladitev podzakonskih aktov)

Minister, pristojen za delo, uskladi podzakonske akte, izdane na podlagi Zakona o štipendiranju (Uradni list RS, št. 56/13, 99/13 – ZUPJS-C, 8/16 in 61/17 – ZUPŠ), s tem zakonom do začetka uporabe tega zakona.

23. člen

(ureditev dosedanjih razmerij)

Štipendijsko razmerje upravičencev, ki so do začetka uporabe tega zakona pridobili štipendijo po Zakonu o štipendiranju (Uradni list RS, št. 56/13, 99/13 – ZUPJS-C, 8/16 in 61/17 – ZUPŠ), se do zaključka šolskega ali študijskega leta 2017/2018 presoja po dosedanjih predpisih.

24. člen

(postopki v teku)

Postopki za uveljavljanje štipendije, ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

25. člen

(uveljavitev in začetek uporabe zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. junija 2018.

III. OBRAZLOŽITEV

1. člen

Zaradi uskladitve 12. člena Zakona o štipendiranju (kot je bil spremenjen z Zakonom za urejanje položaja študentov, Uradni list RS, št. 61/17), ki določa upravičence do štipendije, z Direktivo Evropskega Parlamenta in Sveta 2004/38/ES o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, je treba dodati v določbo tudi to direktivo. Določba je redakcijske narave.

2. člen

Določba spreminja definicijo štipendije in izrecno navaja tudi dodatke, ki jih bo po novi ureditvi dodeljevalec štipendije preverjal po uradni dolžnost in ne na zahtevo štipendista.

Zaradi pridružitve Javnega sklada Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije k Javnemu jamstvenemu, preživninskemu in invalidskemu skladu Republike Slovenije in posledično spremembe naziva združenega sklada, je treba v zakonu naziv sklada, ki dodeljuje štipendije, popraviti v novi naziv, ki ga ima združen sklad, to je Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad RS.

3. člen

Ker nosilci regijskih štipendijskih shem (RRA-ji) nimajo dostopa do državnega portala e-uprava in posledično na tem portalu ne morejo objaviti novice o objavi javnega razpisa za sofinanciranje kadrovskih štipendij, je treba določbo spremeniti na način, da se javni razpis objavi samo na spletni strani sklada ali RRA-ja.

4. člen

Po sedaj veljavnem zakonu se štipendije dodelijo za izobraževalni program, kar ob trenutno obveznem predhodnem pisnem soglasju k spremembi izobraževalnega programa povzroča težave in za štipendiste zelo rigorozne posledice v primeru, da za izdajo soglasja ne zaprosijo pred spremembo. Dejstvo je, da so nekatere štipendije, kot npr. štipendije za deficitarne poklice, kadrovske štipendije in štipendije Ad futura, odvisne od izobraževalnega programa, medtem ko na državno in Zoisovo štipendijo izobraževalni program, na katerem se štipendist izobražuje, nima vpliva. Pri državni in Zoisovi štipendiji je edini pogoj, ki ga mora štipendist izpolnjevati ob dodelitvi, da je vpisan v izobraževalni program, v katerem bo dosegel višjo raven izobrazbe od že dosežene. Glede na to, da se z novelo Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) ukinja vloga za nadaljnje prejetje državne štipendije, štipendija pa bo avtomatično dodeljena, če bo štipendist v naslednjem šolskem ali študijskem letu vpisan v višji letnik, je smiselno, da se pravica do nadaljnega prejetja ne veže strogo na isti izobraževalni program, v katerega se je štipendist vpisal ob dodelitvi štipendije, temveč da se preverja njegovo napredovanje v višji letnik na ravni izobraževanja, za katero je bila štipendija pridobljena. Takšna je bila tudi sodna praksa, predvsem pri državnih štipendijah, kjer je sodišče presojalo zgolj, ali je štipendist napredoval v višji letnik, ne glede na izobraževalni program.

To posledično tudi pomeni, da štipendist ob spremembi izobraževalnega programa ne bo več potreboval predhodnega soglasja dodeljevalca štipendije, bo pa sprememba izobraževalnega programa še vedno medletna sprememba, ki jo bo štipendist dolžan sporočiti dodeljevalcu štipendije, ki bo moral preveriti ali se je štipendist vpisal v ustrezno raven izobraževanja (za Zoisovo in državno štipendijo) oziroma v ustrezen izobraževalni program (v primeru drugih štipendij) in izdal odločbo oziroma spremembo evidentiral v informacijskem sistemu.

Vloge za nadaljnje prejetje po novem ne bo več treba vložiti za državno štipendijo, saj bo informacijski sistem po uveljavitvi novele ZUPJS vsako leto sam preveril izpolnjevanje pogojev za nadaljnje prejetje državne štipendije in morebitnih dodatkov in izdal ustrezno odločbo. Že sedaj vloge za nadaljnje prejetje ni treba oddajati štipendistom, ki so pridobili štipendijo za deficitarne poklice v šolskem letu 2016/2017, saj javni sklad po uradni dolžnost preveri, ali je štipendist vpisan v višji letnik deficitarnega programa in izda odločbo.

Zaradi jasnosti je v člen dodana tudi določba, da štipendist ne more pridobiti štipendije za izobraževanje na višji ravni, dokler ne zaključi obveznosti iz drugega izobraževalnega programa, saj se je v praksi dogajalo, da je bila štipendistom dodeljena štipendija za izobraževanje na višji ravni (npr. za prvo bolonjsko stopnjo), čeprav še niso zaključili prehodnega izobraževanja (na višješolskem

izobraževanju).

V šestem odstavku se popravlja napaka, ki je nastala že ob prvem sprejetju ZŠtip-1, saj iz vsebine določbe izhaja, da se uporablja za sofinancirane kadrovske štipendije, čeprav bi moralo biti navedeno, da se uporablja tudi za kadrovske (poleg vseh ostalih).

5. člen

Ob spremembi 12. člena ZŠtip-1, ki je bil spremenjen z Zakonom o urejanju položaja študentov (v nadaljnjem besedilu: ZUPŠ), je bilo ugotovljeno, da bi morali biti do štipendije upravičeni tudi vzdrževani družinski člani državljanov Republike Slovenije, saj prihaja do situacij, ko imajo starši, ki so slovenski državljani, otroke, ki so državljani tretjih držav. Ti otroci ne morejo pridobiti statusa rezidenta za daljši čas, ker imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, kar pomeni, da trenutno ti otroci niso upravičeni do štipendije, razen če se jih šteje za vzdrževane družinske člane državljanov države članice EU (državljanji EU so hkrati državljani Republike Slovenije). Zaradi jasnosti in izrecne pravne podlage je zato predlagano, da se vzdrževane družinske člane državljanov Republike Slovenije v člen izrecno zapiše, saj ni logično, da so po besedilu zakona do štipendije upravičeni vzdrževani družinski člani državljanov držav članic EU, ne pa državljanov Republike Slovenije.

Z ZUPŠ je bila črtana alineja, da se štipendija dodeli državljanom države članice EU, ki izkažejo vsaj petletno neprekinjeno bivanje v Republiki Sloveniji neposredno pred rokom za prijavo na javni razpis, po katerem uveljavljajo štipendijo. Predlaga se, da se takšen pogoj ohrani za dodelitev štipendij Ad futura, ki se večinoma dodeljujejo za študij v tujini, zaradi česar je smiselno, da so do nje upravičeni tisti vlagatelji, ki že dlje časa živijo v Sloveniji.

6. člen

Določba ureja spremembo dodatka za bivanje, ki ga prejema približno 6.000 štipendistov letno. Ker v praksi prihaja do obidov zakona, ko štipendisti s starši, ki so lastniki stanovanja v kraju izobraževanja, sklepajo najemne pogodbe, je predlagano, da se določi, da lastniki oziroma solastniki nepremičnine, v kateri biva štipendist v času izobraževanja, poleg samega štipendista ne morejo biti tudi njegovi starši.

Drugi odstavek pomeni poenostavitev postopka ugotavljanja pogojev za dodatek za bivanje. Pogoji (25 km oddaljenost od stalnega prebivališča, bivanje v kraju izobraževanja, najemna pogodba) se bodo tako preverjali samo ob prvi vlogi oziroma ob prvi dodelitvi dodatka, ki se zaradi sprejema ZUPŠ lahko dodeli tudi med šolskim ali študijskim letom. Če bo v naslednjem šolskem ali študijskem letu iz uradnih evidenc razvidno, da je štipendist še vedno prijavljen na istem naslovu začasnega prebivališča kot ob dodelitvi, se mu bo dodatek za bivanje dodelil po uradni dolžnosti. V nasprotnem primeru bo potrebno ponovno preveriti vse pogoje, ki jih določa ZŠtip-1.

7. člen

Dodatek za uspeh se po sedaj veljavnem zakonu študentom dodeli ob doseženi določeni povprečni oceni in zadostnemu številu ECTS točk, npr. za najnižji razred dodatka v višini 17 EUR, mora štipendist doseči 55 ali več ECTS in povprečno oceno nad 8,00. Zaradi poenostavitve postopka odločanja o dodatku za uspeh in zaradi dejstva, da štipendisti v absolventu pogosto do tega dodatka niso upravičeni (diplomska naloga pomeni tudi določeno število ECTS točk, zaradi česar študenti ne izpolnijo praga za dodelitev le-tega), se predlaga, da se dodatek za uspeh tudi pri študentih (tako kot pri dijakih) veže samo na doseženo povprečno oceno v predhodnem študijskem letu. Da ne bi prihajalo do situacij, ko bi študent prejemal dodatek tudi v primeru, če bi opravil zgolj samo enega ali dva izpita in imel posledično višjo povprečno oceno, je dodan pogoj, da je študent do dodatka upravičen, če ima v predhodnem študijskem letu opravljene vsaj tri izpite.

Predlagano je še, da se dodatek za uspeh v dveh primerih dodeli v prvem letniku, in sicer na prehodu iz srednje poklicne na poklicno tehniško izobraževanje in na prehodu iz prve na drugo stopnjo visokošolskega izobraževanja. Pri teh programih gre za neke vrste logično nadaljevanje izobraževanja (večinoma na isti smeri oziroma področju izobraževanja), poleg tega trajajo praviloma zgolj dve leti (ali celo samo eno študijsko leto), zaradi česar so po veljavni zakonodaji do dodatka upravičeni samo štipendisti v drugem letniku ali sploh ne.

8. člen

Veljavni 77. člen ZŠtip-1 določa, da je delodajalec dolžan zaposliti štipendista v enem mesecu po

zaključku izobraževanja. Rok se je v praksi izkazal za prekratkega, saj zaključek izobraževanja (pri študentih večinoma, pri srednješolskem izobraževanju pa vedno) sovpada s poletnimi počitnicami, pri tem pa tako štipendistu kot delodajalcu ni v interesu, da se pogodba o zaposlitvi sklepa v poletnih mesecih (tudi zaradi morebitnih kolektivnih dopustov). Če bi bil rok podaljšan na dva meseca, bi se pogodbe o zaposlitvi lahko sklenile konec poletja.

77. člen določa, da je delodajalec dolžan skleniti pogodbo o zaposlitvi s štipendistom po zaključku izobraževanja, kar pomeni, da je delodajalec po pridobitvi višje ravni izobrazbe dolžan zaposliti štipendista. V praksi več težav povzroča predvsem zaključek študijskega programa prve stopnje, saj mora delodajalec po zaključku tega programa štipendista najprej za eno leto zaposliti, in šele po preteku enega leta lahko štipendist nadaljuje s študijem na drugi stopnji. Zato se predlaga možnost dopustitve nadaljevanja izobraževanja na višji ravni, pri čemer bi takšna izjema veljala samo za prehod iz srednjega poklicnega izobraževanja na poklicno tehniško izobraževanje in za prehod iz študijskega programa prve stopnje na program druge stopnje. Še posebej na študijskih programih za delodajalce predstavlja težavo, ker ne morejo skleniti pogodbe o štipendiranju za celoten program oziroma za obe stopnji, čeprav je za nekatere izobraževalne programe jasno, da je treba za ustrezno izvajanje poklica uspešno zaključiti obe stopnji in so nekatere fakultete v izogib dvojnemu zaključkom izobraževanja že začele programe spreminjati v enovite magistrske programe.

9. člen

Zaradi odprave predhodnega soglasja k spremembi izobraževalnega programa, je treba tudi pri sofinanciranih kadrovskih štipendijah črtati soglasje dodeljevalca štipendije, seveda pa mora biti pri kadrovski štipendiji še vedno podano predhodno soglasje delodajalca k spremembi programa.

10. člen

Sedaj veljavni tretji odstavek 87. člena ZŠtip-1 določa, da gre za ponavljanje letnika samo v primeru, ko štipendist ponavlja isti letnik istega izobraževalnega programa na isti ravni izobraževanja, za katero je štipendist pridobil štipendijo. Glede na tako strogo opredelitev ponavljanja letnika, so bili štipendisti, ki so se zaradi opravičljivih zdravstvenih razlogov ali izjemnih družinskih okoliščin prepisali na drug izobraževalni program (pogosto lažji oziroma prilagojen njihovim zmožnostim), v slabšem položaju oziroma jih je zakonodaja silila, da so ostali na istem izobraževalnem program, če so želeli dve leti prejemati štipendijo za isti letnik. Dodaten problem je, da so takšni štipendisti dolžni vrniti prejeto štipendijo za obe leti, če letnika uspešno ne zaključijo, čeprav ga niso zaključili zaradi zdravstvenih razlogov. ZŠtip-1 jim sicer v tem primeru omogoča mirovanje štipendijskega razmerja nepretrgoma tri šolska/študijska leta, vendar morajo tudi zelo bolni, hudo poškodovani ali invalidni štipendisti, ki opustijo izobraževanje in letnika ne dokončajo, štipendijo vračati.

Ker na podlagi sprememb dodelitev štipendije ne bo več vezana na izobraževalni program, temveč na raven izobraževanja, se bo ponavljanje letnika lahko vezalo tudi na drug izobraževalni program. Prvi odstavek namreč določa, da se prejetje štipendije podaljša za eno dodatno leto, če štipendist ponavlja letnik zaradi starševstva in drugih taksativno v zakonu navedenih okoliščin. Ker se tretji odstavek, ki je določal, kaj točno šteje za ponavljanje, črta, bo po novem veljalo, da gre za ponavljanje v primeru, da je štipendist vpisan v isti letnik na ravni, ki zagotavlja pridobitev višje ravni izobrazbe od že pridobljene. To pa pomeni, da bo štipendist, ki se bo preusmeril na drug izobraževalni program zaradi zdravstvenih razlogov ali drugih izjemnih okoliščin, lahko ponovno prejel štipendijo tudi v spremenjenem izobraževalnem programu. Podaljšanje štipendijskega razmerja iz tega razloga bo tudi po novem možno samo enkrat na isti ravni izobraževanja, pomembna novost pa je, da temu štipendistu tudi v primeru neuspešnega zaključka letnika, ne bo treba vračati štipendije (predlagani 17. člen).

V šestem odstavku se kot izjemno družinsko ali socialno okoliščino doda smrt, bolezen oziroma poškodba otroka štipendista, ki v trenutno veljavnem zakonu ni zajeta.

Za absolventski status je treba bolj natančno opredeliti, do kdaj traja štipendijsko razmerje. Ker je prihajalo do nejasnosti oziroma je zakon določal, da je možno podaljšanje štipendijskega razmerja samo po prvi ali drugi stopnji je bilo na ravni podzakonskih predpisov urejeno, da posamezen štipendist lahko prejema za absolventski status štipendijo v skupnem trajanju 12 mesecev, tako da je štipendist, ki je na prvi stopnji diplomiral po 6 mesecih, lahko preostanek koristil po drugi stopnji. S predlagano spremembo 87. in 88. člena ZŠtip-1 se ta pravica zakonsko uredi.

11. člen

Zaradi nejasnosti v praksi predlog spremembe izrecno opredeljuje, da štipendija pripada od prvega dne šolskega ali študijskega leta (če je vloga vložena pred začetkom šolskega/študijskega leta ali v roku, ki ga določa javni razpis) ali od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge, če tako določa zakon ali javni razpis. ZUPJS tako določa za državne štipendije, saj štipendist lahko prvo vlogo za državno štipendijo vložijo kadarkoli med šolskim ali študijskim letom. Od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge pa pripada Zoisova štipendije v primeru nadaljnega prejemanja, če štipendist ne odda vloge pravočasno in mu v vmesnih mesecih štipendija miruje.

Določba vsebinsko enako kot veljavni zakon opredeljuje pravico do prejemanja štipendije v času absolventskega statusa oziroma dodatnega študijskega leta in to pravico zakonsko širi. In sicer, sedaj veljavni zakon določa, da je štipendist upravičen do izplačila štipendije do diplome, vendar samo enkrat – po prvi ali po drugi stopnji. V Pravilniku o državnih štipendijah (Uradni list RS, št. 111/13 in 45/17) je sicer določeno, da se lahko ta določba uresničuje na način, da je štipendist upravičen do štipendije za absolventa v skupnem trajanju 12 mesecev, kar je v praksi pomenilo, da je lahko prejemal npr. šest mesecev po prvi stopnji in še šest mesecev po drugi stopnji. S predlaganim členom je podzakonska določba prenesena na raven zakona, kar pa pomeni, da bo veljala tudi za druge štipendije, in ne samo za državne in Zoisove (za katere se v tem delu uporablja Pravilnik o dodeljevanju državnih štipendij).

V tretjem odstavku je dodano besedilo, da se štipendija ne izplačuje v zaključnem letniku srednješolskega izobraževanja, kar je bilo urejeno tako v starem Zakonu o štipendiranju (Uradni list RS, št. 56/07 s spremembami), kot tudi v Pravilniku o dodeljevanju državnih štipendij (ki se v tem delu uporablja tudi za Zoisove štipendije). Določba je zakonske narave, zato je predlagano, da se zapiše v zakon.

Izjema od določbe, da je rok za izplačilo 15. v mesecu, se določi za sofinancirane kadrovske štipendije, pri katerih večkrat prihaja do zamud pri izplačilu s strani delodajalcev, posledično pa je izplačana štipendija neupravičen strošek, za katerega delodajalec ne more prejeti sofinanciranja. V izogib takšnim situacijam se predlaga, da se predvideni datum izplačila kadrovske štipendije določi v pogodbi o štipendiranju, ki jo skleneta delodajalec in štipendist.

12. člen

Predlagani člen spreminja določbo, ki opredeljuje obveznosti štipendista, tako, da določa datumsko določen rok, do kdaj mora štipendist zaključiti izobraževalni program, da vračilo štipendije ni potrebno. Za študijske programe prve in druge stopnje velja, da jih morajo štipendisti zaključiti (tako, da pridobijo višjo raven izobrazbe) do 30. septembra naslednjega leta po izteku študijskega programa, kar je v 12 mesecih po zaključnem letniku oziroma do izteka absolventa. Ker za srednješolske programe v sedaj veljavnem zakonu ni izrecno določeno drugače, se je štelo, da mora dijak zaključiti izobraževalni program (to je vključno z opravljeno maturo oziroma zaključnim izpitom) do 30. septembra istega leta, ko je zaključil zadnji letnik, ker mu je takrat prenehal status dijaka. Ker veliko število dijakov (posebno prejemnikov državne štipendije) ni opravilo mature v tem roku, jih je moralo veliko vračati štipendijo za zadnji letnik, čeprav so letnik uspešno zaključili, tj. zaključili so vse šolske predmete, manjkala pa jim je matura.

Zadnja alineja izrecno določa, da mora štipendist predložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev za nadaljnje prejemanje štipendije samo v primeru, če tako določa zakon ali javni razpis, na podlagi katerega mu je bila štipendija dodeljena. Ker imajo dodeljevalci štipendije pri nekaterih štipendijah (npr. pri štipendijah za deficitarne poklice) na voljo vse relevantne podatke za odločanje, štipendistu za nadaljnje prejemanje štipendije ni treba vlagati vloge oziroma dokazil, temveč se mu štipendija ponovno odmeri po uradni dolžnosti. Enako bo s spremembo ZUPJS veljalo za državno štipendijo, ki se bo na podlagi prve vloge štipendista za nadaljnje letnike odmerjala avtomatično, skupaj z vsemi dodatki. Dokazila bo moral štipendist še vedno vlagati za tiste štipendije, za katere iz uradnih evidenc ni na voljo dovolj podatkov za odločanje, npr. za Zoisove štipendije.

13. člen

V predlaganem prvem odstavku 93. člena je določen daljši rok za sporočanje sprememb, saj v praksi prihaja do situacij, ko štipendisti spremembe sporočajo kasneje, predvsem pri spremembi izobraževalnega programa najprej uredijo vse potrebno z vidika nove izobraževalne ustanove, in se šele potem ukvarjajo z obveznostmi, ki za njih izhajajo do štipenditorja. Glede na to, da gre za procesni rok, ki nima nobenih sankcij, torej ni razloga, da se ne bi podaljšal, saj se o spremembi v vsakem primeru odloči s prvim dnem naslednjega meseca po spremembi (četrti odstavek 93. člena). V primeru spremembe izobraževalnega programa bo štipendist to še vedno obvezan sporočiti

dodeljevalcu štipendije, ki pa k prepisu ne bo več izdajal soglasja. V praksi se je namreč pokazalo, da je obvezno predhodno pisno soglasje štipenditorja k spremembi izobraževalnega programa preveč restriktivno in da so štipendisti večinoma o spremembi obveščali štipenditorja šele naknadno. Ker je v sedaj veljavnem zakonu v 93. členu navedeno, da štipendijsko razmerje preneha, če štipendist spremeni izobraževalni program brez predhodnega pisnega soglasja dodeljevalca štipendije, je pogosto prihajalo do prenehanja in posledično do obveznosti vračila, če štipendist letnika na predhodnem izobraževalnem programu ni uspešno zaključil (kar ga večinoma ni). Ker niti državna niti Zoisova štipendija nista vezani na izobraževalni program oziroma se štipendija dodeli v vsakem primeru, ne glede na izobraževalni program, v katerega je štipendist vpisan, in ker dodeljevalec štipendije za ti dve štipendiji soglasja v nobenem primeru ne sme odreči (razen če se štipendist prepíše na raven, ki je nižja od že pridobljene), predlagatelj zakona meni, da obvezno predhodno soglasje pomeni administrativno oviro v postopkih dodeljevanja štipendije in da z zakonskega vidika ni osnove za takšno zahtevo. Glede na navedeno se predlaga črtanje tretjega odstavka, ki določa, da mora štipendist pred spremembo izobraževalnega programa pridobiti pisno soglasje dodeljevalca štipendije.

Po ugotovitvi oziroma obvestilu s strani štipendista, da je spremenil izobraževalni program, bo dodeljevalec štipendije najprej preveril, ali novi program izpolnjuje vse zakonske in z javnim razpisom določene pogoje, da bi bil štipendist upravičen do nadaljnega prejemanja te štipendije tudi v novem izobraževalnem programu. Če bo ugotovil, da je temu tako, bo izdal ali odločbo o nadaljnjem prejemanju štipendije, če štipendist napreduje v višji letnik, ali odločbo o mirovanju na podlagi nove 1. alineje prvega odstavka 95. člena zakona. Če bo ugotovil, da pogoji za nadaljnje prejemanje oziroma nadaljnji obstoj štipendijskega razmerja iz katerega koli razloga niso podani (ker npr. novi program ni akreditiran, ker se je štipendist prepisal na program, ki ni deficitaren itd.), bo izdal odločbo o prenehanju štipendijskega razmerja na podlagi 4. alineje 97. člena zakona.

14. člen

Določba na novo ureja mirovanje štipendijskega razmerja. Bistvena sprememba v primerjavi s sedaj veljavnim zakonom je, da je mirovanje avtomatično v primerih, ko je iz uradnih evidenc razvidno, da se štipendist naslednje šolsko/študijsko leto po prejemanju štipendije ni vpisal v višji letnik v primerjavi s predhodnim šolskim/študijskim letom, pri čemer razlog za to ni pomemben – štipendist lahko ni uspešno zaključil letnika in ga ponavlja ali pavzira, lahko je ugotovil, da mu izobraževalni program ne ustreza in se je prepisal v drug izobraževalni program ali pa se je preprosto odločil, da si bo vzel premor med študijem. V vseh teh primerih štipendijsko razmerje avtomatično miruje, po enem šolskem/študijskem letu se štipendista preveri, ali je napredoval v višji letnik. Pri tem ni pomembno, da napreduje na istem programu, za katerega je v predhodnem šolskem/študijskem letu pridobil pravico do štipendije, temveč je bistveno za odločitev o nadaljnjem prejemanju zgolj dejstvo, da je vpisan v višji letnik (vendar na ravni izobraževanja, ki je višja od štipendistove že pridobljene – če je prejel štipendijo za prvi letnik prve stopnje visokošolskega študijskega programa, zadošča, da je čez dve leti vpisan v drugi letnik višješolskega študija). Mirovanje iz tega razloga je omejeno na največ eno šolsko/študijsko leto na isti ravni izobraževanja, kar pomeni, da če štipendist v naslednjem šolskem/študijskem letu ponovno ne napreduje v višji letnik, sledi prenehanje štipendijskega razmerja.

Na podlagi druge in tretje alineje prvega odstavka se določa mirovanje v primeru zamude roka pri vlogah za nadaljnje prejemanje štipendije, in sicer v teh primerih štipendija miruje do prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge, saj je prestroga posledica, da v takšnem primeru štipendija miruje celo šolsko/študijsko leto, če štipendist sicer izpolnjuje vse pogoje za nadaljnje prejemanje štipendije.

Mirovanje lahko v primerih, ko štipendist ne izpolni svojih obveznosti (uspešnega zaključka letnika oziroma uspešnega zaključka izobraževanja) zaradi opravičljivih razlogov iz prvega odstavka 87. člena ZŠtip-1 traja največ tri šolska ali študijska leta, pri čemer ni pomembno, ali v nepretrganem trajanju ali pa po posameznih šolskih/študijskih letih.

15. člen

Določba na novo ureja prenehanje štipendijskega razmerja (97. člen ZŠtip-1), pri čemer večinoma ohranja razloge veljavnega zakona. Kot razlog za prenehanje je črtana sprememba izobraževalnega programa brez predhodnega pisnega soglasja dodeljevalca štipendije, nadomestil pa jo je razlog spremembe izobraževalnega programa pri štipendijah, ko sprememba ni možna, npr. pri štipendiji za deficitarne poklice je sprememba možna samo na program, ki je bil kot deficitaren opredeljen v javnem razpisu, na podlagi katerega je štipendist pridobil štipendijo itd.

Tako kot po sedaj veljavnem zakonu štipendijsko razmerje preneha, če po mirovanju štipendijskega razmerja štipendist ne napreduje v višji letnik. Za razliko od sedaj veljavnega zakona pa na podlagi spremembe ne bo več pomembno, ali se vpiše v višji letnik istega izobraževalnega programa, v katerega je bil vpisan ko je pridobil štipendijo, ali v višji letnik drugega izobraževalnega programa, vendar na ravni, ki je višja od njegove že pridobljene ravni izobrazbe.

16. člen

Določba drugega odstavka 98. člena veljavnega ZŠtip-1 določa, da v primeru odpovedi štipendiji vlagatelj ne more uveljavljati iste štipendije v obdobju, za katerega mu je bila priznana. Ker je štipendija priznana za cel izobraževalni program, posledično to pomeni, da štipendist za isti izobraževalni program po odpovedi štipendije ne more več uveljavljati. Pravilo se je izkazalo za restriktivno predvsem v primerih, ko so vlagatelji istočasno zaprosili za državno in Zoisovo štipendijo. Ker je bilo o državni štipendiji odločeno prej in je bila štipendistom tudi izplačana, so se morali vlagatelji, ki so izpolnjevali tudi pogoje za Zoisovo štipendijo, odpovedati državni štipendiji. Ker odpoved velja za celoten izobraževalni program, posledično takšen štipendist za isti program ni mogel več uveljavljati državne štipendije. Takšnih primerov je bilo veliko, saj določen delež Zoisovih štipendistov ne izpolni pogojev za nadaljnje prejemanja te štipendije, hkrati pa (kljub morebitnemu izpolnjevanju pogojev) zaradi odpovedi niso bili več upravičeni do državne štipendije.

Zaradi navedenega se predlaga, da v primeru odpovedi štipendistu preneha štipendijsko razmerje na podlagi 8. alineje 97. člena ZŠtip-1, štipendist pa iste štipendije ne more uveljavljati do zaključka šolskega/študijskega leta, v katerem je podal odpoved. V naslednjem šolskem/študijskem letu lahko isti štipendist ponovno uveljavlja štipendijo, ki se ji je odpovedal, vendar bo moral ponovno izpolnjevati vse pogoje za novo dodelitev, ki so pri Zoisovi in štipendiji Ad futura precej strožji kot pri nadaljnjem prejemanju te štipendije, medtem ko so pri državni štipendiji pogoji enaki.

17. člen

S predlagano določbo se popravlja napaka v sedaj veljavnem ZŠtip-1 (99. člen), ki določa, da je štipendist v primerih prenehanja štipendijskega razmerja dolžan vrniti štipendijo, ne določa pa, da je dolžan vrniti štipendijo samo za letnik, ki ga ni uspešno zaključil. V praksi se je obrazložitev vračila navezovala na 92. člen ZŠtip-1, ki določa, da je štipendist dolžan vsako leto uspešno zaključiti posamezni letnik, za katerega je prejemal štipendijo. Nadalje 96. člen določa, da se štipendijsko razmerje izteče z izpolnitvijo vseh obveznosti iz štipendijskega razmerja. Glede na navedeno je štipendist prost obveznosti, če uspešno zaključi posamezni letnik. Če štipendist te obveznosti ni izpolnil, je bila izdana odločba o prenehanju in vračilu prejetih zneskov štipendije. V izogib nejasnostim predlagana določba zato izrecno določa, da je štipendist dolžan vrniti štipendijo samo v primeru, da letnika uspešno ne zaključi.

Štipendistu, ki zaradi opravičljivih razlogov ni uspešno zaključil letnika, za katerega je prejemal štipendijo, ni treba vračati štipendije. Za razliko od sedaj veljavne ureditve tako v primeru neuspešnega zaključka letnika zaradi ugotovljenih opravičljivih razlogov dolg sploh ne bo nastal. Po sedaj veljavnem zakonu je edina možnost pri neuspešnem zaključku letnika odpis dolga, kar pa v praksi predstavlja težave, saj morajo biti pri odpisu dolga izpolnjeni pogoji Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, in nasl.) – nevnovčljivost premoženja dolžnika ali če bi bili stroški izterjave nesorazmerni z višino terjatve. Nadalje je predlagano, da tudi štipendistu, ki je prejemal štipendijo za ponavljanje letnika na podlagi prvega odstavka 87. člena ZŠtip-1, v nobenem primeru dolg ne nastane oziroma mu štipendije ni treba vrniti, ne glede na uspešnost zaključka letnika in ne glede na razloge, zaradi katerih ni uspel zaključiti letnika.

Predlagana je tudi sprememba veljavnega petega odstavka 99. člena, ki določa, da mora štipendist, ki do konca enoletnega absolventskega statusa ne zaključi vseh obveznosti izobraževalnega programa, vrniti štipendije, prejete za zadnji letnik in za absolventa. Navedena posledica se je izkazala za izjemno strogo, saj so morali štipendijo za dve leti vračati študenti, ki so samo za nekaj dni zamudili rok in so namesto do 30.9. diplomirali oziroma magistrirali 1., 2. ali 3. oktobra (in kasneje). S tem se je poslabšal položaj predvsem študentom, ki prihajajo iz socialno šibkejših družin, ki so prejemniki državne štipendije in jim je bil študij s štipendijo omogočen, zaradi zamude pri zaključku izobraževanja pa so morali vračati precej visoke zneske. S spremembo je predlagano, da se v takšnem primeru vrne štipendija za eno študijsko leto, in sicer štipendija, prejeta za absolventa ali za zadnji letnik, torej je posledica enaka kot pri neuspešno zaključenem letniku.

18. člen

Določba bolj podrobno ureja situacije, ko štipendijsko razmerje preneha med šolskim ali študijskim letom. V teh primerih se izda odločba s pogojnim dolgom, ki je posebnost, saj dodeljevalcu štipendije takrat še ni znano, ali bo štipendist uspešno zaključil letnik. Da ne odloča dvakrat o isti zadevi oziroma da ne čaka z izdajo odločbe o prenehanju štipendijskega razmerja do zaključka šolskega/študijskega leta, izda odločbo, v kateri navede, da štipendistu ni treba vračati štipendije, če v tem času zaključi letnik oziroma če zaključi izobraževanje v rokih, ki jih navaja 2. alineja 92. člena ZŠtip-1.

19. člen

Zaradi odločanja o dodatku za bivanje po uradni dolžnosti, mora imeti dodeljevalec štipendije ves čas na voljo podatek začasem prebivališču štipendista, ne samo v času odločanja, temveč tudi v primeru spremembe le-tega, saj je avtomatično odločanje možno samo v primeru nespremenjenega začasnega prebivališča.

V sedaj veljavnem 107. členu ZŠtip-1 tudi ni pravne podlage za pridobivanje povprečne ocene študenta, niti za pridobivanje podatkov o študentih, ki bivajo v študentskih domovih. Ker dodeljevalec štipendije oba podatka potrebuje za odločitev o štipendiji (prvega za dodelitev dodatka za uspeh, drugega za odločitev o dodatku za bivanje), ju je treba v zakonu eksplicitno navesti.

Zaradi preverjanja izpolnjevanja pogojev za dodelitev in ohranitev štipendije, kakor tudi za preverjanje izpolnjevanja obveznosti, ki nastanejo zaradi štipendijskega razmerja (zaposlitev in zavarovanje na drugi pravni podlagi) mora dodeljevalec štipendije pridobiti podatek o zdravstvenem zavarovanju za ves čas trajanja štipendijskega razmerja in za čas izpolnjevanja obveznosti iz naslova štipendijskega razmerja.

20. člen

Člen je redakcijske narave.

21. člen

Člen je redakcijske narave.

22. člen

Člen določa rok za uskladitev podzakonskih predpisov s spremenjenim zakonom.

23. člen

Člen ureja prehodno obdobje za tiste vlagatelje, ki bodo do začetka uporabe tega zakona pridobili štipendijo, in sicer se do konca šolskega/študijskega leta 2017/2018 za njih uporabljajo določbe veljavnega zakona. Z začetkom šolskega leta 2018/2019 se za vse štipendiste začne uporabljati predlagana sprememba zakona.

24. člen

Člen določa, da se postopki, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, dokončajo po dosedanjih predpisih.

25. člen

Člen določa uveljavitev zakona in datum začetka njegove uporabe, ki je vezana na šolsko/študijsko leto 2018/2019, zato se začne zakon uporabljati 1. junija 2018.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. člen (vsebina zakona)

(1) Ta zakon ureja štipendije za dijake ali dijakinje (v nadaljnjem besedilu: dijak), vključene v srednješolsko izobraževanje, za študente ali študentke (v nadaljnjem besedilu: študent), vključene v programe višješolskega izobraževanja ter visokošolskega izobraževanja in za udeležence ali udeleženke izobraževanja odraslih (v nadaljnjem besedilu: udeleženec izobraževanja odraslih), vrste štipendij, pogoje za dodelitev, višino in dodatke k štipendijam, postopke dodeljevanja štipendij, sofinanciranje kadrovske štipendij, vire financiranja, vodenje evidenc, dolžnost poročanja in nadzor nad izvajanjem tega zakona.

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije v zvezi z upravičenci do štipendij po tem zakonu prenaša vsebina točke (b) prvega odstavka in drugi odstavek 11. člena ter prvi odstavek 21. člena Direktive Sveta 2003/109/ES o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas (UL L št. 16 z dne 23. 1. 2004, str. 44).

3. člen (opredelitev pojmov)

Pojmi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

- štipendija je pravica do denarnega prejemka, ki se dodeli za posamezni izobraževalni program na posamezni ravni izobraževanja,
- štipendijsko razmerje je razmerje med dodeljevalcem štipendije in štipendistom, iz katerega izhajajo pravice in dolžnosti obeh,
- kadrovska štipendija je štipendija, ki jo delodajalec dodeli dijaku ali študentu za izobraževalni program na podlagi svojih potreb,
- vlagatelj ali vlagateljica (v nadaljnjem besedilu: vlagatelj) je oseba, ki z vlogo pri pristojnem organu začne postopek za dodelitev pravice po tem zakonu,
- štipendist je fizična oseba, ki je pridobila pravico do štipendije neposredno od dodeljevalca štipendije ali preko prejemnika sredstev,
- štipenditor je Republika Slovenija za državne štipendije, Zoisove štipendije, štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu, štipendije za deficitarne poklice, in za štipendije Ad futura za mednarodno mobilnost,
- prejemnik sredstev je pravna oseba, ki je na javnem razpisu pridobila pravico po tem zakonu,
- delodajalec je pravna oseba zasebnega prava, javni zdravstveni zavod ali fizična oseba s sedežem ali prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki zaposluje delavce na podlagi pogodbe o zaposlitvi in dodeljuje kadrovske štipendije,
- dodeljevalec štipendije je pristojni center za socialno delo za državne štipendije in sklad za ostale štipendije po tem zakonu,
- izobraževalni program je javno veljavni izobraževalni program za pridobitev javno veljavne izobrazbe, za katero štipendist prejme javno veljavno listino, v skladu s predpisi, ki urejajo srednješolsko izobraževanje, ali javno veljavno listino ali diplomu v skladu s predpisi, ki urejajo višje oziroma visokošolsko izobraževanje, v državi izobraževanja,
- izobraževalna ustanova je šola ali druga vzgojno-izobraževalna organizacija, visokošolski zavod ali druga institucija, ki jo pristojni organi države izvora izobraževanja priznavajo kot izobraževalno ustanovo, ki spada v njen šolski sistem po posameznih vrstah izobraževanja; v primeru transnacionalnega izobraževanja, ki ga izobraževalna ustanova izvaja zunaj teritorija države, v kateri ima sedež, mora imeti izobraževalna ustanova tudi status v državi izvajanja programa usklajen z nacionalno zakonodajo na področju izobraževanja v državi izvajanja programa,
- študijski obisk je kratkoročna mednarodna mobilnost z namenom izobraževanja oziroma usposabljanja,
- iztek izobraževalnega programa je zaključek obdobja trajanja izobraževanja, kot je predviden z izobraževalnim programom, brez podaljšanja študentskega statusa,
- zaključek izobraževanja je zaključek izobraževalnega programa na izobraževalni ustanovi s pridobitvijo višje ravni izobrazbe od že pridobljene,
- zaključek obveznosti izobraževalnega programa je zaključek vseh tistih obveznosti programa, ki so na strani štipendista, vključno z oddajo in zagovorom morebitne zaključne naloge, torej štipendist za zaključek izobraževanja nima več obveznosti, ki bi jih moral opravljati, temveč so obveznosti do zaključka izobraževanja izključno na strani izobraževalne ustanove,
- šolnina je znesek, ki ga posameznik plača izobraževalni ustanovi za obiskovanje izobraževalnega programa za posamezno šolsko ali študijsko leto. Šolnina ne vsebuje drugih obveznih ali neobveznih plačil izobraževalni ustanovi, kot na primer stroškov vpisa, študijske literature, članstva v organizacijah ali klubih, laboratorijskih prispevkov, zdravstvenega ali drugega zavarovanja oziroma drugih stroškov,
- življenjski stroški so stroški nastanitve, prehrane oziroma drugi z izobraževanjem ali usposabljanjem

- povezani stroški,
- tekmovalci ali tekmovalke (v nadaljnjem besedilu: tekmovalci) je dijak ali študent, ki se udeleži tekmovanja iz znanja ali raziskovanja v tujini; tekmovalci lahko tekmuje samostojno ali v ekipi dveh ali več tekmovalcev,
- zamudne obresti so obresti, kot jih določa zakon, ki ureja zamudne obresti,
- politika štipendiranja je ukrep Vlade Republike Slovenije, s katerim se določijo načelne in dolgoročne usmeritve na področju štipendiranja deficitarnih poklicev za petletno obdobje,
- sklad je Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije,
- ministrstvo je ministrstvo, pristojno za delo,
- proračunski sklad ministrstva je proračunski sklad, ustanovljen na podlagi 129. člena Zakona za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odločba US in 46/13 – ZIPRS1314-A),
- nosilec regijske sheme kadrovske štipendij (v nadaljnjem besedilu: RRA) je regionalna razvojna agencija oziroma druga pravna oseba, ki je del regijske razvojne mreže in deluje na podlagi zakona, ki ureja spodbujanje skladnega regionalnega razvoja,
- portal e-uprava je enotni državni portal e-uprava, ki je vstopna točka do različnih informacij o državni in javni upravi,
- minimalna plača predstavlja zadnji znesek minimalne plače, objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije na podlagi zakona, ki določa minimalno plačo,
- višja sila pomeni vsak nepredvidljiv izjemen dogodek ali okoliščino zunaj nadzora dodeljevalca štipendij, štipendista ali prejemnika sredstev, ki enemu ali drugemu preprečuje izpolnitev ali izpolnjevanje katere od obveznosti, pri čemer dogodka ali okoliščine ni bilo mogoče pričakovati, predvidevati ali nanj računati ali se mu izogniti ali ga odvrniti.

5. člen **(javni razpis)**

(1) Pravica do štipendije oziroma sofinanciranja po tem zakonu, razen za državno štipendijo, se dodeljuje na podlagi javnega razpisa.

(2) Javni razpis iz prejšnjega odstavka mora vsebovati:

- pravno podlago za objavo in izvedbo javnega razpisa,
- predmet javnega razpisa,
- višino razpisanih sredstev,
- navedbo pogojev, ki jih mora izpolnjevati vlagatelj za dodelitev pravic in v času trajanja pravic,
- navedbo obveznosti iz dodeljenih pravic,
- navedbo dokumentacije, ki jo mora vlagatelj predložiti, s katero dokazuje izpolnjevanje pogojev,
- višino in namen sredstev ki jih lahko prejme vlagatelj, ter morebitno usklajevanje višine teh sredstev,
- rok za vložitev vloge, ki se določi kot odprti ali zaprti rok,
- naslov in način za vložitev vloge,
- navedbo o tem, kdo odloči o dodelitvi pravice,
- navedbo začetka upravičenosti do štipendije,
- navedbo o tem ali se vlagateljem, ki bi bili glede na še razpoložljiva sredstva javnega razpisa upravičeni do preostalih razpoložljivih sredstev, dodeli sredstva v celotnem upravičenem znesku ali le do višine še razpoložljivih sredstev in na kakšen način se ta sredstva razdelijo med štipendiste ali prejemnike sredstev,
- druge podatke, pomembne za odločitev o dodelitvi pravice.

(3) V postopku javnega razpisa z zaprtim rokom za vložitev vloge:

- začne šestdesetdnevni rok za odločanje teči z dnem, od katerega se šteje, da je vložena zadnja popolna vloga, med vsemi na javni razpis prispelimi pravočasnimi vlogami,
- se vloge vlagateljev, ki izpolnjujejo pogoje javnega razpisa, ocenijo na podlagi meril za izbor štipendistov ali prejemnikov sredstev, ki se vrednotijo v točkah, odstotkih ali na drug način, ki omogoča razvrstitev vlog po vrstnem redu glede na prejeto oceno od najvišje do najnižje ocenjene vloge,
- se lahko za razvrstitev vlog dveh ali več vlagateljev, katerih vloge so prejele enako oceno, uporabi razmejitveno merilo, ki se določi z javnim razpisom,
- sredstva prejmejo tisti vlagatelji, katerih vloge glede na merila javnega razpisa prejmejo višjo oceno, do porabe razpisanih sredstev; če se vlagatelji, ki izpolnjujejo pogoje javnega razpisa, skupaj prijavljajo za nižja sredstva od razpisanih, se vloge ne ocenjujejo, sredstva pa prejmejo vsi vlagatelji, ki izpolnjujejo pogoje javnega razpisa.

(4) V postopku javnega razpisa z odprtim rokom za vložitev vloge:

- začne šestdesetdnevni rok za odločanje teči z dnem, od katerega se šteje, da je vložena posamezna popolna vloga,
- prejmejo sredstva vlagatelji, ki izpolnjujejo pogoje javnega razpisa, po vrstnem redu prispelih popolnih vlog glede na datum in uro vložite posamezne popolne vloge do porabe sredstev,
- se v primeru, da dodeljevalec štipendij istočasno prejme več popolnih vlog in njihova skupna vrednost presega še razpoložljiva sredstva na javnem razpisu, za odločitev o štipendistih ali prejemnikih sredstev

- med temi vlogami uporabi razmejitvena merila, določena z javnim razpisom,
- se vloge vlagateljev, vložene po porabi sredstev in pred potekom odprtega roka, zavrnejo, vloge, prejete po poteku odprtega roka, se zavržejo.

(5) Javni razpis po tem členu se praviloma objavi kot javni razpis z zaprtim rokom za vložitev vloge, razen če ta zakon izrecno ne določa drugače.

(6) Dodeljevalec štipendije oziroma RRA objavi javni razpis na svoji spletni strani, povzetek in povezavo na objavo tudi na portalu e-uprava.

9. člen (dodeljevanje štipendij)

(1) Štipendije po tem zakonu se dodeljujejo v vsakem šolskem ali študijskem letu.

(2) Štipendije se dodelijo za izobraževalni program od dodelitve do izteka izobraževalnega programa. Štipendije se ne morejo prvič dodeliti za letnik, v katerega je vlagatelj ponovno vpisan, ali v času podaljšanega študentskega statusa ali dodatnega študijskega leta po preteku izobraževalnega programa.

(3) Štipendist vloži dokazila za izpolnjevanje pogojev za nadaljnje prejetje štipendije za vsako novo šolsko ali študijsko leto, če ta zakon ne določa drugače. Dodeljevalec štipendije vsako šolsko ali študijsko leto preveri izpolnjevanje pogojev za nadaljnje prejetje štipendije, določenih za posamezno vrsto štipendije.

(4) Štipendija po tem zakonu se ne more dodeliti za izobraževalni program na ravni izobraževanja, ki je enaka ali nižja od ravni, ki jo je vlagatelj že dosegel.

(5) Štipendist lahko prejema štipendijo eno leto za posamezni letnik na isti ravni izobraževanja, razen če ta zakon ne določa drugače.

(6) Določbe tega člena se uporabljajo za sofinancirane kadrovske štipendije.

(7) Določbe od drugega do petega odstavka tega člena se ne uporabljajo za štipendije Ad futura za študijske obiske in za sodelovanje na tekmovanjih iz znanja ali raziskovanja, ki se dodeljujejo le za posamezni študijski obisk ali sodelovanje na tekmovanju.

12. člen (splošni pogoji za pridobitev štipendije)

Če ta zakon ne določa drugače, se štipendija dodeli:

- državljanom Republike Slovenije s prebivališčem v Republiki Sloveniji,
- državljanom Republike Slovenije s prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki so pripadniki italijanske ali madžarske narodne skupnosti,
- državljanom držav članic Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) in njihovim vzdrževanim družinskim članom s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji,
- delavcem migrantom, ki so državljani države članice EU, če so zaposleni ali samozaposleni v Republiki Sloveniji, in njihovim vzdrževanim družinskim članom, ki prebivajo v Republiki Sloveniji,
- obmejnimi delavci, ki so državljani države članice EU in prebivajo v drugi državi članici EU, če so zaposleni ali samozaposleni v Republiki Sloveniji, in njihovim vzdrževanim družinskim članom, za izobraževanje v Republiki Sloveniji,
- državljanom tretjih držav, ki so pridobili status rezidenta za daljši čas.

18. člen (dodatek za bivanje)

(1) Do dodatka za bivanje je upravičen štipendist, ki ima prijavljeno začasno prebivališče v kraju izobraževanja, če je kraj stalnega prebivališča oddaljen od kraja izobraževanja več kot 25 km, če strošek najema znaša najmanj 65 evrov mesečno in štipendist ni lastnik ali solastnik nepremičnine.

(2) Štipendistu dodatek za bivanje ne pripada, če prejema subvencijo za bivanje v študentskem domu ali pri zasebniku ali ima sklenjeno pogodbo o bivanju v dijaškem domu skladno s predpisi, ki urejajo subvencioniranje bivanja študentov in dijakov.

(3) Študentu pripada dodatek za bivanje v višini 80 eurov mesečno.

(4) Če je študent v rejništvu, se namesto stalnega prebivališča iz prvega odstavka tega člena upošteva njegovo prebivališče pri rejniku.

(5) Študent, ki prejema dodatek za bivanje, ni upravičen do subvencionirane mesečne vozovnice skladno z zakonom, ki ureja prevoze v cestnem prometu.

(6) Študent, ki ne izpolnjuje več pogojev za dodatek za bivanje, s prvim dnevom naslednjega meseca od nastanka spremembe ni več upravičen do tega dodatka za tekoče šolsko ali študijsko leto.

(7) Študent, ki med šolskim ali študijskim letom izpolni pogoje za pridobitev dodatka za bivanje, je s prvim dnevom naslednjega meseca od nastanka spremembe upravičen do tega dodatka za tekoče šolsko ali študijsko leto.

19. člen (dodatek za uspeh)

(1) Do dodatka za uspeh je upravičen dijak, ki je v preteklem šolskem letu dosegel povprečno oceno:

Razred	Povprečna ocena dijaka	Višina dodatka za uspeh v eurih
1	od vključno 4,0 do vključno 4,25	17
2	nad 4,25 do vključno 4,50	22
3	nad 4,50 do vključno 4,75	30
4	nad 4,75	40

(2) Do dodatka za uspeh je upravičen študent, ki je v preteklem študijskem letu dosegel povprečno oceno in opravil določeno število obveznosti za letnik v kreditnih točkah ECTS od skupno 60 možnih:

Razred	Povprečna ocena študenta	Višina dodatka za uspeh v eurih
1	50 ali več ECTS, nad 8,00	17
2	50 ali več ECTS, nad 9,00	22
3	55 ali več ECTS, nad 8,00	30
4	55 ali več ECTS, nad 9,00	40

(3) Povprečna ocena iz prvega in drugega odstavka tega člena se izračuna skladno s 25. členom tega zakona.

(4) Do dodatka za uspeh po tem členu ni upravičen študent v prvem letniku izobraževalnega programa.

(5) V primeru izobraževanja, kjer obveznosti niso opredeljene z ECTS ali se skupno število ECTS razlikuje od 60, se določbe drugega odstavka tega člena uporabijo tako, da mora študent za 1. in 2. razred izkazati, da je z navedeno povprečno oceno opravil 80 % obveznosti letnika, za 3. in 4. razred pa 90 % obveznosti letnika.

77. člen (obveznost zaposlitve študenta)

(1) Delodajalec je dolžan s študentom, za katerega je prejemal sofinanciranje, najkasneje v enem mesecu po zaključku izobraževanja skleniti pogodbo o zaposlitvi na ustrezno delovno mesto.

(2) Ob soglasju sklada ali RRA je izjemoma lahko rok za zaposlitev daljši za toliko časa, kolikor trajajo zakonsko predpisane obveznosti, ki jih mora po zaključku izobraževanja izpolniti študent in brez katerih ne more opravljati poklica, za katerega je prejemal štipendijo.

(3) Pogodba o zaposlitvi iz prejšnjega odstavka mora biti sklenjena s polnim delovnim časom. Ne glede na prejšnji stavek se lahko v izjemnih primerih pogodba o zaposlitvi sklene z delovnim časom, ki je krajši od polnega, pri čemer se obveznost trajanja zaposlitve preračuna na polni delovni čas.

(4) Če se delovno razmerje iz prejšnjega odstavka sklene za čas, krajši od enega leta, mora delodajalec vrniti celoten znesek prejetega sofinanciranja kadrovske štipendije za tega študenta.

(5) Ustrezno delovno mesto je takšno delovno mesto, ki ustreza zaključeni ravni izobrazbe in področju izobraževanja študenta.

(6) Izpolnitev obveznosti zaposlitve študenta se lahko odloži zaradi razlogov, določenih v prvem odstavku 87. člena tega zakona, za čas trajanja teh razlogov, vendar največ za eno leto.

84. člen **(prenehanje pogodbenega razmerja)**

(1) Pogodba o sofinanciranju preneha, če študent preneha izpolnjevati pogoje, predpisane s tem zakonom, javnim razpisom, pogodbo o sofinanciranju ali pogodbo o študentiranju ali če:

- pred izpolnitvijo obveznosti po pogodbi o sofinanciranju sklene pogodbo o zaposlitvi pri drugem delodajalcu oziroma se samozaposli,
- spremeni izobraževalni program brez predhodnega soglasja delodajalca in sklada ali RRA,
- je kadrovske štipendije pridobil na podlagi posredovanih neresničnih podatkov,
- prekine pogodbo o študentiranju z delodajalcem.

(2) Pogodba o sofinanciranju preneha, če delodajalec preneha izpolnjevati pogoje, predpisane s tem zakonom, javnim razpisom, pogodbo o sofinanciranju ali pogodbo o študentiranju ali če:

- odstopi od pogodbe o sofinanciranju ali od pogodbe o študentiranju,
- nenamensko porabi prejeta sredstva za sofinanciranje kadrovske štipendije,
- preneha izplačevati sofinancirano kadrovske štipendije ali zagotavljati sredstva za njeno izplačevanje,
- je sredstva pridobil na podlagi posredovanih neresničnih podatkov.

87. člen **(prejemanje štipendije v primeru ponavljanja letnika in podaljšanja študentskega statusa)**

(1) Štipendijsko razmerje in prejemanje štipendije se podaljša za dodatno eno šolsko ali študijsko leto, če študent ponavlja letnik zaradi:

- starševstva,
- opravičljivih zdravstvenih razlogov,
- izjemnih družinskih in socialnih okoliščin,
- neizpolnjenih šolskih ali študijskih obveznosti zaradi višje sile.

(2) Podaljšanje študentijskega razmerja za dodatno šolsko ali študijsko leto v primerih iz prejšnjega odstavka je možno le enkrat na posamezni ravni izobraževanja iz razlogov, ki so bili podani v predhodnem šolskem ali študijskem letu.

(3) Ponavljanje letnika iz prvega odstavka tega člena je ponavljanje istega letnika istega izobraževalnega programa na isti ravni izobraževanja, za katero je študent pridobil štipendijo, kar izkaže s potrdilom o ponovnem vpisu v isti letnik.

(4) Starševstvo iz prve alineje prvega odstavka tega člena lahko uveljavlja tisti od staršev, ki prejema starševski dodatek po zakonu, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke.

(5) Za opravičljive zdravstvene razloge iz druge alineje prvega odstavka tega člena šteje bolezen ali poškodba, v trajanju skupaj najmanj štiri mesece v šolskem ali študijskem letu, v katerem je študent prejemal štipendijo, ki je vplivala na zmanjšanje učnih ali študijskih sposobnosti študenta v tolikšni meri, da zaradi tega ni mogel izpolniti šolskih ali študijskih obveznosti, kar se dokazuje z mnenjem lečečega zdravnika

specialista.

(6) Za izjemne družinske ali socialne okoliščine iz tretje alineje prvega odstavka tega člena, ki so podane v tolikšni meri, da so vplivale na zmanjšanje učnih ali študijskih sposobnosti štipendista tako, da zaradi tega ni mogel izpolniti šolskih ali študijskih obveznosti, štejejo:

- smrt starša ali osebe, pri kateri je štipendist v varstvu in vzgoji, ali brata oziroma sestre štipendista,
- nastanek najmanj 80 % invalidnosti ali težko ozdravljive bolezni starša ali osebe, pri kateri je štipendist v varstvu in vzgoji, brata oziroma sestre štipendista, brezposelnost ali izguba zaposlitve obeh staršev ali osebe, pri kateri je štipendist v varstvu in vzgoji,
- začasna nezmožnost starša ali osebe, pri kateri je štipendist v varstvu in vzgoji, za delo zaradi bolezni ali poškodbe, ki je trajala neprekinjeno najmanj štiri mesece.

(7) Štipendijsko razmerje se po izteku izobraževalnega programa v primeru podaljšanja študentskega statusa podaljša za:

- dodatnih 60 dni po izteku višješolskega programa ali
- dodatno študijsko leto po izteku izobraževalnega programa prve ali druge stopnje.

(8) V primeru iz druge alineje prejšnjega odstavka se štipendijsko razmerje podaljša le enkrat in sicer po prvi ali po drugi stopnji.

(9) Določbe tega člena ne veljajo za štipendije Ad futura.

88. člen (izplačevanje štipendij)

(1) Štipendija pripada štipendistu od začetka šolskega ali študijskega leta, razen v primeru državne štipendije in nadaljnega prejetja Zoisove štipendije.

(2) V primeru iz sedmega odstavka 87. člena tega zakona se štipendija izplačuje na višješolskih programih do diplome, vendar največ 60 dni, na programih prve ali druge stopnje pa do diplome, vendar največ eno študijsko leto.

(3) Štipendija se izplačuje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec na transakcijski račun štipendista, odprt v Republiki Sloveniji.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se v primeru izobraževanja v tujini štipendija lahko izplača v enkratnem znesku za posamezno šolsko ali študijsko leto.

92. člen (obveznosti štipendista)

Če ta zakon ne določa drugačnih oziroma dodatnih obveznosti pri posamezni vrsti štipendije, mora štipendist:

- vsako leto uspešno zaključiti posamezni letnik, za katerega je prejel štipendijo, razen v primerih iz prvega odstavka 87. člena tega zakona,
- uspešno zaključiti izobraževalni program, za katerega je pridobil štipendijo, v zadnjem letniku izobraževalnega programa oziroma v primerih iz sedmega odstavka 87. člena tega zakona najkasneje do izteka podaljšanja študentskega statusa,
- predložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev za ponovno odmero oziroma nadaljnje prejetje štipendije.

93. člen (spremembe, ki vplivajo na štipendijsko razmerje)

(1) Štipendist je dolžan sporočiti dodeljevalcu štipendije vse spremembe, ki se zgodijo v tekočem šolskem ali študijskem letu in bi lahko vplivale na štipendijsko razmerje v osmih dneh po nastali spremembi ali v osmih dneh od dneva, ko je za spremembo izvedel.

(2) Spremembe, ki vplivajo na štipendijsko razmerje, so:

- prekinitve ali zaključek izobraževanja,
- sprememba izobraževalnega programa ali izobraževalne ustanove,
- okoliščine, zaradi katerih štipendist ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev štipendije po tem zakonu oziroma za dodatek za bivanje, za dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami oziroma dodatek za obvezno zdravstveno zavarovanje.

(3) Pred spremembo izobraževalnega programa mora štipendist od dodeljevalca štipendije predhodno pridobiti pisno soglasje, če želi še naprej prejemati štipendijo v novem ali spremenjenem izobraževalnem programu.

(4) O spremembah iz tega člena dodeljevalec štipendije odloči s prvim dnevom naslednjega meseca po nastopu spremembe.

(5) Dodeljevalec štipendije lahko v treh letih po dokončnosti odločbe o dodelitvi štipendije po uradni dolžnosti začne postopek ugotavljanja upravičenosti do štipendije, kadar ugotovi, da so nastopile okoliščine, ki kažejo na to, da štipendist do štipendije ni bil upravičen ali je bil upravičen v nižjem znesku ali za krajše obdobje. V tem primeru dodeljevalec štipendije izda odločbo, s katero razveljavi odločbo o dodelitvi štipendije in ugotovi prenehanje upravičenosti ali določi drugo višino ali drugo obdobje prejemanja štipendije.

(6) Če dodeljevalec štipendije ugotovi, da štipendist do štipendije ni bil upravičen ali je bil upravičen v nižjem znesku ali za krajše obdobje, iz razloga, ker je štipendist podatke prikazoval lažno ali jih je zamolčal ali je sporočil neresnične podatke pred ali po izdaji odločbe o dodelitvi štipendije, dodeljevalec štipendije odločbo o dodelitvi štipendije odpravi. V tem primeru štipendist ne more več uveljavljati štipendije po tem zakonu do konca izobraževalnega programa, za katerega je imel odločbo o dodelitvi štipendije.

95. člen **(mirovanje štipendijskega razmerja)**

(1) Štipendijsko razmerje miruje, štipendija pa se štipendistu ne izplačuje, če:

- ponavlja isti letnik ali ne izpolnjuje pogojev za napredovanje v višji letnik istega izobraževalnega programa na isti ravni izobraževanja, za katerega je pridobil štipendijo, razen v primerih iz prvega odstavka 87. člena tega zakona,
- izgubi status dijaka ali študenta in mu je dovoljeno opravljanje učnih ali študijskih obveznosti,
- štipendist ne vloži vloge za nadaljnje prejemanje državne ali Zoisove štipendije najkasneje zadnji mesec tekočega šolskega ali študijskega leta za naslednje šolsko ali študijsko leto,
- štipendist ne vloži vloge za nadaljnje prejemanje drugih, v tem zakonu urejenih štipendij, v roku, kot ga določa javni razpis ali pogodba o štipendiranju,
- dohodek na družinskega člana štipendista, ki prejema državno štipendijo, presega cenzus za dodelitev štipendije,
- štipendist, ki prejema Zoisovo štipendijo, ni izpolnil pogojev iz 23. člena tega zakona, razen če pogojev ni izpolnil zaradi opravičljivih razlogov iz prvega odstavka 87. člena tega zakona,
- štipendist, ki po predhodnem soglasju dodeljevalca štipendije spremeni izobraževalni program, opravlja letnike, za katere je že prejemal štipendijo,
- štipendist, ki prejema štipendijo Ad futura, iz razlogov na strani izobraževalne ustanove ni mogel nadaljevati ali dokončati izobraževanja,
- štipendist prostovoljno služi vojaški rok v Slovenski vojski.

(2) Štipendijsko razmerje miruje toliko časa, kolikor trajajo razlogi za mirovanje, vendar skupno ne več kot tri šolska ali študijska leta in ne več kot eno leto v nepretrganem trajanju na posamezni ravni izobraževanja, za katerega je štipendist pridobil pravico do štipendije.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek lahko mirovanje:

- iz druge in sedme alineje prvega odstavka tega člena traja največ eno leto,
- iz pete alineje prvega odstavka tega člena traja toliko časa, kolikor trajajo razlogi,
- v primeru, ko štipendist ne izpolni pogojev za nadaljevanje ali zaključek izobraževanja zaradi razlogov iz prvega odstavka 87. člena tega zakona, traja nepretrgoma toliko časa, kolikor trajajo razlogi, vendar v skupnem trajanju ne več kot tri šolska ali študijska leta na posamezni ravni izobraževanja, za katerega je štipendist pridobil pravico do štipendije.

(4) Če nastopi takšna sprememba, ki ima za posledico izpolnjevanje cenzusa za pridobitev državne štipendije, se mirovanje štipendijskega razmerja na podlagi pete alineje prvega odstavka tega člena prekine, štipendija pa se izplačuje štipendistu od prvega dne naslednjega meseca po doseganju cenzusa.

(5) Pri državni in Zoisovi štipendiji se mirovanje štipendijskega razmerja na podlagi tretje alineje prvega odstavka tega člena prekine, štipendija pa se štipendistu ponovno izplačuje od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge, če štipendist izpolnjuje pogoje za nadaljevanje štipendiranja.

(6) O mirovanju štipendijskega razmerja po tem členu, razen v primerih iz prejšnjega odstavka, se na podlagi vložene prošnje štipendista izda odločba oziroma sklene dodatek k pogodbi.

97. člen **(prenehanje štipendijskega razmerja)**

Štipendijsko razmerje preneha, če štipendist:

- ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev štipendije po tem zakonu,
- prekine izobraževanje ali ne zaključi izobraževalnega programa, za katerega je prejemal štipendijo,
- se izpiše iz izobraževalnega programa, za katerega je pridobil štipendijo,
- spremeni izobraževalni program ali izobraževalno ustanovo brez predhodnega pisnega soglasja dodeljevalca štipendije,
- štipendijo pridobi na podlagi posredovanih neresničnih podatkov,
- po mirovanju štipendijskega razmerja ne predloži ustreznih dokazil za nadaljnje prejetje štipendije najkasneje zadnji dan mirovanja ali če iz predloženih dokazil izhaja, da ne izpolnjuje pogojev za nadaljnje prejetje štipendije,
- ne dokonča izobraževalnega programa v okviru trajanja programa oziroma v času podaljšanja študentskega statusa skladno s sedmim odstavkom 87. člena tega zakona,
- sklene pogodbo o zaposlitvi ali se samozaposli ali pridobi status brezposelne osebe pred zaključkom izobraževanja,
- odpove štipendijsko razmerje,
- po zaključku obveznosti izobraževalnega programa prejemnik štipendije Ad futura ne začne izpolnjevati obveznosti v zvezi z zaposlitvijo iz 58. člena tega zakona ali jih preneha izpolnjevati pred izpolnitvijo celotne obveznosti, če so te obveznosti določene z javnim razpisom oziroma s pogodbo o štipendiranju, v drugih primerih, določenih s tem zakonom.

98. člen **(odpoved)**

(1) Štipendist se lahko odpove štipendiji po tem zakonu tudi po vročitvi odločbe, s katero mu je bila ta priznana. V primeru odpovedi dodeljevalec štipendije:

- za Zoisove štipendije, štipendije za deficitarne poklice ali štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu izda odločbo, s katero razveljavi odločbo o dodelitvi štipendije z dnem, s katerim se je upravičenec odpovedal pravici,
- za štipendije Ad futura izda odločbo, s katero razveljavi odločbo o dodelitvi štipendije ali prekine pogodbo, štipendist pa je dolžan vrniti celotna prejeta sredstva.

(2) V primeru odpovedi iz prejšnjega odstavka vlagatelj ne more uveljavljati iste štipendije v obdobju, za katerega mu je bila dodeljena.

99. člen **(vračilo štipendije)**

(1) V primerih prenehanja štipendijskega razmerja je štipendist dolžan vrniti štipendijo v vrednosti, preračunani skladno z gibanjem indeksa cen življenjskih potrebščin, razen v primeru iz pete alineje 97. člena tega zakona, ko je štipendist dolžan vrniti štipendijo skupaj s pogodbenimi obrestmi, pri čemer je obrestna mera za izračun pogodbenih obresti enaka zamudnim obrestim.

(2) Znesek za vračilo iz prejšnjega odstavka se preračuna od dneva izplačila do dneva izdaje odločbe o prenehanju štipendijskega razmerja oziroma v primeru pogodbe do dneva izdaje zahtevka za vračilo.

(3) Rok za vračilo zneska iz prejšnjega odstavka je 30 dni od dokončnosti odločbe o prenehanju štipendijskega razmerja, v primeru pogodbenega razmerja pa 30 dni od prejema zahtevka za vračilo.

(4) V primeru zamude vračila skladno s prejšnjim odstavkom je štipendist dolžan poravnati tudi zamudne obresti.

(5) V primeru, da štipendist do konca enoletnega podaljšanja študentskega statusa po izteku trajanja izobraževalnega programa ne zaključi vseh obveznosti izobraževalnega programa, mora vrniti štipendije, prejete za zadnji letnik izobraževalnega programa in za podaljšan študentski status.

(6) V primeru iz pete alineje 97. člena tega zakona štipendist ne more uveljavljati štipendije po tem zakonu eno šolsko ali študijsko leto od dokončnosti odločbe, s katero je bila odpravljena odločba o dodelitvi štipendije, ali prekinitve pogodbe o štipendiranju.

(7) Štipendist mora v primeru sprememb, ki vplivajo na štipendijsko razmerje, vrniti neupravičeno prejete zneske štipendij.

(8) O vračilu sredstev dodeljevalec štipendije izda odločbo, v pogodbenem razmerju pa zahtevk za vračilo.

100. člen (pogojni dolg)

(1) Če štipendist med šolskim ali študijskim letom pridobi katero od štipendij iz 8. člena tega zakona, ki se ne morejo dodeliti istočasno, odpove štipendijsko razmerje, se zaposli ali samozaposli ali se vpiše v evidenco brezposelnih oseb ali postane poslovodna oseba gospodarske družbe ali direktor zasebnega zavoda, od prvega dne naslednjega meseca od spremembe ni več upravičen do štipendije.

(2) O nastanku okoliščin iz prejšnjega odstavka je štipendist dolžan v osmih dneh obvestiti dodeljevalca štipendije.

(3) Štipendist ni dolžan vrniti prejetih zneskov štipendije za šolsko ali študijsko leto, v katerem je štipendijo prejemal, če zaključi obveznosti iz tega šolskega ali študijskega leta do zaključka istega šolskega ali študijskega leta.

(4) Določbe tega člena se ne uporabljajo za štipendije Ad futura.

107. člen (dolžnost sporočanja podatkov)

(1) Podatki za osebe po tem zakonu, vključno s podatki, ki štejejo za davčno tajnost, se zbirajo neposredno od osebe oziroma njenega zakonitega zastopnika, ter po uradni dolžnosti iz zbirke podatkov, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblašteni organi in organizacije. Oseba oziroma njen zakoniti zastopnik je dodeljevalcu štipendije dolžan dati vse podatke, o katerih pooblašteni organi in organizacije ne vodijo zbirke podatkov.

(2) Ministrstvo in sklad brezplačno in po uradni dolžnosti pridobivata osebne podatke za namene odločanja v postopkih po tem zakonu iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

- ministrstva, pristojnega za notranje zadeve – podatke o osebi iz centralnega registra prebivalstva (osebno ime, EMŠO, državljanstvo, stalno ali začasno prebivališče, naslov za vročanje, zakonski stan, sprememba osebne imena, datum smrti, podatke o izdanih dovoljenjih za prebivanje tujca, serijska številka dovoljenja, vrsta dovoljenja, razlog in namen izdaje, datum izdaje in rok veljavnosti, podatek o tem, ali je dovoljenje za prebivanje veljavno ali je prenehalo veljati);
- ministrstva, pristojnega za šolstvo in izobraževanje, oziroma izobraževalnih ustanov – podatke o vključenosti oseb v vzgojni ali izobraževalni ali višješolski zavod (ime vzgojno-izobraževalnega zavoda ali višješolskega zavoda, naslov vzgojno-izobraževalnega zavoda ali višješolskega zavoda, vrsta izobraževalnega zavoda (vrtec, osnovna šola, srednja šola, višja šola), identifikacijska številka izobraževalnega zavoda (šifra PRS), status (otrok, vključen v vrtec, učenec, dijak, študent), trajanje statusa za šolsko ali študijsko leto (od-do), datum prvega vpisa v izobraževalni program, datum izpisa iz izobraževalnega zavoda, datum zaključka izobraževalnega programa, identifikacijska številka vzgojno-izobraževalnega ali višješolskega programa, naziv vzgojno-izobraževalnega ali višješolskega programa, vrsta izobraževanja po KLASIUS, področje izobraževanja po KLASIUS, razred ali letnik, povprečna ocena), podatke o izboru dijakov za prebivanje v dijaških domovih (osebno ime dijaka, naziv in naslov dijaškega doma, identifikacijska številka dijaškega doma (šifra PRS), trajanje statusa za šolsko ali študijsko leto (od-do), podatke o vključenosti študentov v izobraževalne programe (ime visokošolskega zavoda, naslov visokošolskega zavoda, vrsta visokošolskega zavoda, identifikacijska številka visokošolskega zavoda (šifra PRS), status (študent), trajanje statusa za študijsko leto (od-do), datum prvega vpisa v izobraževalni program, datum izpisa iz študijskega zavoda, datum zaključka izobraževalnega programa, identifikacijska številka izobraževalnega programa, naziv izobraževalnega programa, vrsta izobraževanja po KLASIUS, področje izobraževanja po KLASIUS, letnik);
- ministrstva, pristojnega za promet – podatke iz evidence subvencije prevoza o upravičenosti dijakov in študentov do subvencije prevoza, obdobje koriščenja subvencije prevoza, mesec in leto veljavnosti mesečne vozovnice;
- ministrstva, pristojnega za prostor – podatke o lastništvu ali solastništvu nepremičnin;
- centrov za socialno delo – podatke iz 105. člena tega zakona;
- sklada – podatke iz 105. in 106. člena tega zakona;
- Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije – podatke o priznani invalidnosti oziroma telesni okvari na podlagi odločbe Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter podatke o zavarovancih, vključenih v pokojninsko in invalidsko zavarovanje;
- Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije – podatke o zavarovancih, vključenih v obvezno zdravstveno zavarovanje (podlaga za zavarovanje, zavezanec, delovni oziroma zavarovalni čas zavarovanca, datum prijave in odjave v obvezno zdravstveno zavarovanje);

- Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje – podatke o brezposelnih osebah iz evidence brezposelnih oseb: datum prenehanja delovnega razmerja, datum prijave in odjave v evidenco brezposelnih oseb ter o razlogih prenehanja vodenja v evidenci brezposelnih oseb, podatke o datumu upravičenosti in o razlogih prenehanja izplačevanja dodatka za aktivnost, iz evidence oseb, ki so začasno nezaposljive: podatke, ki se nanašajo na ugotovitev začasne nezaposljivosti, podatke o priznani invalidnosti oziroma telesni okvari na podlagi odločbe, podatke o prejemanju Zoisove štipendije (datum upravičenosti do štipendije (od-do));
- Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJPES) – podatke o štipenditorjih, vpisanih v registrih, ki jih vodi AJPES;
- lokalnih skupnosti – podatke o dodeljenih štipendijah (za štipendiste podatke iz 105. člena tega zakona) in o prenehanju štipendijskega razmerja;
- delodajalcev – podatke o dodeljenih štipendijah (za štipendiste podatke iz 105. člena tega zakona), o prenehanju štipendijskega razmerja, podatke o zaposlitvi štipendista, podatke o zavarovalcih;
- Davčne uprave Republike Slovenije – podatke iz davčnega registra za fizične osebe (podatek o zavezanosti za posamezno vrsto davka in o rezidentskem statusu zavezanca) in podatke iz davčnega registra za pravne osebe (podatek o rezidentskem statusu zavezanca in o postopkih zaradi insolventnosti in postopkih prisilnega prenehanja).

(3) Ob pridobivanju podatkov iz tega člena posameznikov, na katere se podatki nanašajo, ni potrebno predhodno seznaniti.

X. JAVNI ŠTIPENDIJSKI, RAZVOJNI, INVALIDSKI IN PREŽIVNINSKI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE

114. člen (namen sklada)

(1) Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije je ustanovljen z namenom dodeljevanja sredstev za vlaganje v razvoj človeških virov in kadrov za večjo zaposljivost, vseživljenjsko učenje, konkurenčnost, prenos znanja in povezovanje znanstveno-raziskovalne sfere in univerz z gospodarstvom, izobraževalnega sistema s potrebami trga dela in za štipendiranje.

(2) V skladu z namenom iz prejšnjega odstavka opravlja sklad na področju štipendiranja naloge, določene v tem zakonu in v ustanovitvenem aktu sklada.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Vlada RS predlaga, da se predlagani zakon obravnava po skrajšanem postopku, ker gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve Zakona o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/13, 99/13 – ZUPJS-C, 8/16 in 61/17), saj se spreminja 20 od skupno 125 členov zakona. Poleg tega so spremembe in dopolnitve potrebne zaradi uskladitve z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS-G; Uradni list RS, št. 75/17), ki vpliva tudi na dodeljevanje državnih štipendij, zaradi česar je treba za njegovo polno izvajanje spremeniti tudi Zakon o štipendiranju

VI. PRILOGE

Predlog zakona ne predvideva novih podzakonskih predpisov, predvideva pa uskladitev obstoječih s predlagano novelo.

